ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1889

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ–ΙΟΥΝΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπόλεη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ
ΕΚΔΟΤΑΙ
Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗΙ ΟΔΩΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

Ἀριθ. **685** — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΔ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'. | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.- Γραφεῖον Διευθ. Ὀδ. Παφθεναγωγείου 14. | 12 Φεβρουαρ. 1899

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Β'. (1)

Παπουλάκης ὁ Β'.—Τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη καὶ οἱ χοῖροι τῶν Γεργεσηνῶν.—Ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀσθενεστέρου φύλου.—Τὸ θαῦμα τῆς ῥακῆς.—Ἡ εὐλάβεια τοῦ πλήθους καὶ αἱ ἐγκεφαλικαὶ αὐτῆς συνέπειαι.—Πράγματα θεῖα καὶ ἄθεα.—Ἐπιστολὴ ἰδιόγραφος.—Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ Παπουλάκη. — Ἓν ὄνομα καὶ πολλὰ ἐπίθετα.

Παπουλάκης ὁ Β', ἢ ἄλλως ὁ μοναχὸς Χριστόφορος ἦτο Πελοποννήσιος, καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Ἄρμπουνα τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων. Μέχρις ὡρίμου ἡλικίας διέμενεν εἰς τὸ χωρίον του ἡσύχως, διότι ἦτο χαρακτὴρ πρᾶον καὶ εἰς οὐδένα παρεῖχεν ἀφορμὴν ἐνοχλήσεως. Τὸ πρῶτόν του ἐπάγγελμα οὐδὲ κἂν ἀπομεμακρυσμένην ὑπόνοιαν ἠδύνατο νὰ παράσχῃ περὶ τῶν μελλόντων αὐτοῦ δημεγερτικῶν ἄθλων διότι μετήρχετο τὸν κρεοπώλην εἰς τὰ χωρία τοῦ δήμου Κλειτορίας. Εἰδικώτερον μάλιστα, ἂν θέλετε, ἔσφαζε χοίρους καὶ τοὺς ἐπώλει!

Ἀλλ' οἱ χοῖροι εἶνε κατάρατον ἐμπόρευμα καὶ σχέσεις, φαίνεται, μυστηριώδεις ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν καταχθονίων πνευμάτων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ ἰδιοτροπία τοῦ Θεανθρώπου ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς δαίμονας νὰ εἰσέλθωσιν εἰς μίαν ἀγέλην τῶν ζώων τούτων ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γεργεσηνῶν. Διὸ σὺν τῷ χρόνῳ ἐπῆλθεν ἀξιοσημείωτος μεταβολὴ εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ φιλησύχου κρεοπώλου. Διὰ τοὺς μὴ ἀρκουμένους εἰς τὴν ἀνωτέρω ὑπερφυσικὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου παραθέτω καὶ τὴν ἑξῆς ἑτέραν. Ὁ μέλλων Παπουλάκης ὑπέπεσεν εἰς βαρεῖαν νόσον, πιθανῶς τυφοειδῆ πυρετόν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἔμεινεν ἀναίσθητος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐκληφθεὶς ὡς νεκρός, ἡ ἀλλοίωσις δὲ τοῦ χαρακτῆρός του ἡ παρατηρηθεῖσα μετὰ τὴν ἀνάρρωσίν του ἀποδοτέα ἴσως εἰς διατάραξιν τῶν φρενῶν, ἣν οὐχὶ σπανίως καταλείπει ἡ ῥηθεῖσα νόσος. Ἀπαρνησάμενος αἴφνης τὰ ἐγκόσμια, παρέδωκεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του ὅσα χρήματα εἶχε καὶ ἀπελθὼν ἐκ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του ἤρξατο περιφερόμενος ὡς ἐπαίτης εἰς τὰ πέριξ χωρία, μοναχικὸν φέρων σχῆμα καὶ ἀναλαβὼν ἔκτοτε τὸ ὄνομα Χριστόφορος. Ἦτο φιλελεήμων καὶ ἐπὶ τῆς ἀρετῆς ταύτης ἐθεμελιώθη κατ' ἀρχάς ἡ φήμη τῆς ἁγιότητός του, διότι ὅσα ἐλέῃ εὑρίσκαζε περιφερόμενος τὰ διένεμεν εἰς τοὺς πτωχούς. Μετέβαινεν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ὁσάκις παρετήρει μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐνδεεῖς γυναῖκας, προσεκάλει αὐτὰς κατ' ἰδίαν καὶ ἔδιδεν αὐταῖς ἀνὰ μίαν ἢ δύο δραχμὰς διὰ ν' ἀγοράσωσι βαμβάκιον ἢ ἄλλο τι χρήσιμον, παραγγέλλων ἅμα αὐστηρῶς νὰ τηρήσωσι μυστικὴν τὴν προσφοράν του. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἐλεούμεναι παρακούουσαι τὴν παραγγελίαν διελάλουν τὴν εὐσπλαγχνίαν του. Ἂν ὁ κατόπιν βίος του ἤθελεν ἀποδεικνύει περισσότερον πανοῦργον τὸν μοναχὸν Χριστοφόρον, ἐδικαιούμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι σκοπίμως ἐξέλεγε τὰς γυναῖκας ὡς διαπρυσίους κήρυκας τῆς ἀρετῆς του, ὅπως κατὰ τὴν εὐφυᾶ ἐξήγησιν τοῦ ξένου ἐκείνου ἱεροκήρυκος, ὁ Σωτὴρ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον εἰς τὰς Μυροφόρους γυναῖκας ἐπίτηδες, διὰ νὰ διαδοθῇ ταχύτερον τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὡς καὶ ἐξ ἄλλων περιστάσεων ἐφάνη βραδύτερον, ὅτι ὁ Χριστόφορος ἔτρεφεν ἐξαιρετικὴν συμπάθειαν πρὸς τὸ γυναικεῖον φῦλον, ὡς φύσει μάλλον εὐσεβές καὶ πειθήνιον εἰς τὴν διδαχήν· πρὸς τὰς γυναῖκας κυρίως ἀπετείνετο τὸ κήρυγμά του καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἐστερεώθη ἡ δύναμίς του.

Πρὸς καιρὸν ἀφήσας τὴν ἀλητείαν μετέβη εἰς τὸ παρὰ τὸ χωρίον τοῦ Ἄρμπουνα ὁμώνυμον

(1) Ἦτο ἤδη συντεταγμένη κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐκτετυπωμένη ἡ παροῦσα διατριβή, ὅτε εὐμενῶς μοι ἐχορηγήθη ἡ ἄδεια νὰ ἐρευνήσω τὰ ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν εὑρισκόμενα δημόσια ἔγγραφα περὶ τῶν Χριστοφορικῶν καθὼς καὶ τινα ἄλλα διατηρούμενα ἐν τῷ ἀρχείῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας. Ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν ἐγγράφων τούτων πολλὰς συνήγαγον ἀξιολόγους πληροφορίας ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐν Λακωνίᾳ διατριβὴν τοῦ Χριστοφόρου καὶ τὰ αὐτόθι διαδραματισθέντα. Τὰς πληροφορίας ταύτας θέλω παρενείρει εἰς τὰ κατάλληλα μέρη, παρακαλῶ δὲ τοὺς ἀναγνώστας νὰ μή μου καταγνώσωσιν ἀσυναρτησίαν, ἂν τινες ἐξ αὐτῶν κατ' ἀνάγκην τοποθετηθῶσι πρωθυστέρως.

ὄρος καὶ κτίσας καλύβην ἐμόναζεν ἐν αὐτῇ. Ἔπειτα ὅμως πάλιν, περὶ τὸ 1847, ἐγκατέλιπε τὴν σκήτην του καὶ ἐξῆλθε περιφερόμενος εἰς τὰ χωρία τῆς Ἀχαΐας διδάσκων καὶ θαυματουργῶν. Τὰ θαύματά του οὐδὲν εἶχον τὸ ὑπερφυσικόν, ἂν ἦσαν ὅλα ὅμοια πρὸς τὸ ἀναφερόμενον παρὰ τῆς ἐν Τριπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Βελτιώσεως.» Ὁ Χριστόφορος περιώδευεν εἰς τὰ χωρία τοῦ δήμου Φαρῶν τῆς Ἀχαΐας, διερχόμενος δὲ πρό τινος παρὰ τὴν ὁδὸν πανδοχείου ἐζήτησε ρακήν, ἣν ὅμως ὁ πανδοχεὺς ἠρνήθη νὰ δώσῃ, περιπαίζων μάλιστα καὶ τὸν αἰτοῦντα. Ὁ μοναχὸς τὸν κατηράσθη καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας τῷ ὄντι ὁ πανδοχεὺς ἔπεσε χαμαὶ ὡσεὶ ἐμβρόντητος καὶ ἀναίσθητος. Κατὰ τύχην διέθη ἐκεῖθεν τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ συντάκτης τῆς ρηθείσης ἐφημερίδος καὶ εἶδε τὸν πανδοχέα ἀναίσθητον ἀληθῶς, ἀλλ' ἡ ἀναισθησία του προήρχετο... ἐκ βαρείας μέθης!

Ἐν τούτοις οἱ συρρέοντες κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ἐναρέτου κήρυκος ὄχλοι πολλὰ διηγοῦντο περὶ αὐτοῦ θαυμάσια, ὧν ἡ φήμη ἐξηπλοῦτο ὁλονὲν μεγεθυνομένη. Οἱ ἁπλοϊκοὶ ἀγρόται μετ' εὐλαβείας ἀπεδέχοντο τὴν εὐλογίαν του καὶ μετὰ χαρᾶς ἐδεξιοῦντο αὐτὸν εἰς τὸ πενιχρὸν των οἴκημα, ἐν πεποιθήσει ὅτι διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ θαυματουργοῦ μοναχοῦ ὡς ἄλλοτε διὰ τῆς τοῦ προφήτου Ἠλίου ἐν τῷ οἴκῳ τῆς πτωχῆς χήρας, ὁ σῖτος αὐτῶν ἤθελε πάντοτε πληθύνεσθαι ἐν τῷ σιτοβολῶνι καὶ «ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήσεται.» Ὅλοι ἐπίστευον ἀδιστάκτως εἰς τὸ προφητικόν του χάρισμα καὶ ἀπέτεινον αὐτῷ διαφόρους ἐρωτήσεις περὶ τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ἀσαφεῖς καὶ διφορούμεναι ἐνίοτε ἀπαντήσεις του ἐξελαμβάνοντο ὡς χρησμοὶ ἀλάνθαστοι. Οἱ ἐκ τῆς εὐθείας τρίβου τυχὸν παρεκτραπέντες φόβῳ συνεχόμενοι ἔσπευδον νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας καὶ τ' ἀπωλολότα πρόβατα συνέρρεον τιθασσὰ εἰς τὴν ποίμνην. Τόσος δὲ ἦτο ὁ φόβος καὶ ἡ ἐντύπωσις ἡ προξενουμένη ἐκ τοῦ ἐλέγχου τοῦ ζηλωτοῦ μοναχοῦ, ὥστε, κατὰ τὴν διήγησιν τῶν ἐφημερίδων, τινὲς καὶ παρεφρόνησαν, μόλις δὲ μετὰ πολὺν χρόνον καὶ μετὰ πολλὰ βάσανα ἐπανέκτησαν τὸ λογικόν των!

Ἐξ Ἀχαΐας ὁ Χριστόφορος μετέβη εἰς τὸν γείτονα νομὸν τῆς Ἀρκαδίας καὶ ἐξηκολούθησε διδάσκων. Ἦτο δὲ τὸ κήρυγμά του κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἁπλοῦν μὲν τὸν λόγον καὶ νόημα, ἀλλὰ σῶφρον καὶ λελογισμένον περιοριζόμενον εἰς ἠθικὰς παραινέσεις καὶ νουθεσίας περὶ τηρήσεως τῶν ἐξωτερικῶν τῆς λατρείας τύπων· Συνίστα εἰς τοὺς ἀκροατὰς ν' ἀπέχωσιν ἀπὸ τῆς λῃστείας, τῆς ψευδορκίας τῆς κλοπῆς καὶ πάσης ἄλλης κακίας. Ἡ μόνη ἐν τῷ κηρύγματί του παρατονία ἦτο ἡ ἐκδηλουμένη ἀποστροφὴ αὐτοῦ πρὸς τὴν θύραθεν παιδείαν καὶ τὴν ἐν γένει μάθησιν, διότι παρεκίνει τοὺς γονεῖς νὰ διδάσκωσι μὲν εἰς τὰ τέκνα των τὰ κοινὰ γράμματα; ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ ἄλλα γράμματα «τὰ ἄθεα» κατὰ τὴν ἔκφρασίν του. Ἡ τοιαύτη πρὸς τὴν μάθησιν ἔχθρα προήρχετο ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀμαθείας, ἥτις ἦτο μεγάλη. Καταλιπὼν τὰ καθημαγμένα ἱμάτια τοῦ κρεωπώλου διὰ νὰ περιβληθῇ τὸ ράσον τοῦ μοναχοῦ, δὲν ἐνεδύθη ἅμα καὶ σοφίαν καὶ τὸ Πνεῦμα δὲν συνειθίζει πλέον νὰ κατέρχηται ἐξ οὐρανοῦ ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν ἵνα καταστήσῃ πανσόφους τοὺς ἁλιεῖς ὅπως κατὰ τοὺς πρώτους ἀποστολικοὺς χρόνους, τὸ δὲ βραχὺ διάστημα τῆς ἀσκητείας καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι κατηναλώθη εἰς τὴν μελέτην, τοῦθ' ὅπερ εἶνε λίαν προβληματικόν, πάλιν δὲν ἐπήρκει ν' ἀναπληρώσῃ παρ' αὐτῷ τὴν προγενεστέραν τοῦ χρόνου ἀπώλειαν. Ἡ χυδαιοτάτη παίδευσις τοῦ μοναχοῦ περιωρίζετο εἰς στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις τῆς ἠθικῆς καὶ εἰς ὀλίγας συγκεχυμένας ἰδέας περὶ τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων. Διὰ τοῦτο ὅτε ἐν ἔτει 1848 ἐλθὼν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἄγνωστος εἰσέτι καὶ ἄσημος παρουσιάσθη πρὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ ἐξέλθῃ εἰς περιοδείαν καὶ νὰ κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἴς τινας ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, ἡ Σύνοδος δὲν ἐπέτρεψεν αὐτῷ τοῦτο, ἀντιστάντος ἰδίως ἑνὸς τῶν ἀρχιερέων, διαγνώσαντος ἐκ τῶν προχείρων ἐξετάσεων τὴν ἄκραν τοῦ αἰτοῦντος ἀπαιδευσίαν. Ἄλλως ταύτης ὑπάρχει καὶ ἀκριβέστερον μέτρον, ἐπιστολὴ δηλονότι ἰδιόγραφος αὐτοῦ δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ φύλλῳ τῆς *Ἀθηνᾶς* τῆς 30 Ἰουνίου 1852 καὶ ἔχουσα ὡς ἑξῆς, τηρουμένης τῆς ὀρθογραφίας τοῦ πρωτοτύπου:

«Ἐυλογιμένη χριστιανὴ εὔ χομε θά σας.

«Προσεξε καλὸς μή γελαστί τε κανὴς χριστιανος καὶ γρὰ φτιτε εἰς τῆς Πολὴ το φρουρᾶς δι ανὰ μὲ πί ἄσετε διότι ὅσι δὲν γράφτου ἡ νε με τὸν Χριστὸν καὶ ὅσυ γρὰ φτούν ἡ νε μετον διἄβολῶ, Οὐδὲ τὰ λο για τῶν λαθηροκαρβείνων νὰ ἀγρηκάτε ὅπου σάς λέγουν κάτι. ὅτι τάχα θαχαθειτε μὴ φοβάστε οι χριστιανεὶ διότι κερδίζετε ψηχήν. κε ὅσοι γραφθεῖται θὰ ἐνέχεσθε μέ το ἅμα μου διοτι αὐτοὶ εχουν σκοποὺς νὰ μέ φονεύσουν. ἔμεινε εἰς ἐντροπὴν ὅπου ἐσκοτόθει ο κυβερνήτης ἠλακονία καὶ γυρεύουν νὰ σκοτόσουν καὶ ἐμένα νὰ κόλαστούν.

«Γυναίκες δὲ μοῦ εἴπατε ὅτιεστε χριστιανές. Ὁποία Γυναίκα γραφθεῖ Ο ἄνδρας της ἡ τὸ πεδι της εἰς τὸ Διαβολο να μὴν ἴδῃ χαϊρη οὔτε ἐκείνει οὔτε τὰ πεδία της οὔτε τὸ σπήτη της

«καὶ μένω

«Χριστόφορος μοναχός»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ἡ ἐκ τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ προελθοῦσα ἐν Λακωνίᾳ ἔζαψις εἶχε φθάσει εἰς τὸ κατακόρυφον, κατεδίωκον δὲ αὐτὸν ὅπως τὸν συλλάβωσι τὰ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντα βασιλικὰ στρατεύματα, προσλαμβάνοντα πρὸς ἐπικουρίαν καὶ πολίτας ἐνόπλους στρατολογουμένους ὑπὸ ἐντοπίων ὁπλαρχηγῶν. Τούτους ἀποκαλεῖ διὰ τῆς ἐστρεβλωμένης ὀρθογραφίας του Πολιτοφρουρὰν ὁ Παπουλάκης καὶ ἀναθεματίζει. Ἀξιοσημείωτον εἶνε πρὸς τούτοις ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπευθύνεται πρὸς γυναῖκα, μάλιστα δέ, ὡς ἐκ τοῦ νοήματος ἐμφαίνεται, πρὸς πάσας συλλήβδην τὰς γυναῖκας τοῦ νομοῦ, ἐπειδή, ὡς προηγουμένως παρετήρησα, αὐτὰς κυρίως προσεπάθει νὰ προσελκύῃ, διὰ τοῦ κηρύγματός του καὶ αὐτῶν τὴν συνδρομὴν ἐπεκαλεῖτο κατὰ τὰς κρισίμους περιστάσεις.

Ἦτο δὲ ὁ Παπουλάκης κατὰ τοὺς ἰδόντας αὐτὸν ἀνὴρ γηραλέος ἑβδομηκοντούτης περίπου, ἀλλὰ στιβαρὸς εἰσέτι βραχύσωμος μὲ γενειάδα ὑπόλευκον, φέρων ράσον χονδρὸν καὶ σκοῦφον καλογηρικὸν εἰς τὴν κεφαλήν. Τὸ ἐπώνυμον Παπουλάκης ἀπεδόθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πλήθους ὅτε ἤρχισε νὰ γίνηται γνωστότερος ἕνεκα τοῦ βραχέος ἀναστήματός του καὶ τοῦ πρεσβυτικοῦ καὶ σεβασμίου ἤθους του, ἴσως δὲ καὶ ἐξ ἀναλογίας πρὸς τὸν πρῶτον Παπουλάκην, οὗτινος ἡ μνήμη διεσώζετο ἀκμαία ἔτι τότε κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου. Ἡ φωνή του ἥτις ὅτε συνωμίλει ἦτο ἀσθενής, ἀπέκτα ἀπροσδόκητον τόνον καὶ ἔντασιν ὁσάκις ἐδίδασκε πρὸς τὰ πλήθη καὶ ἀντήχει εὐκρινέστατα ἀκουομένη. Δὲν ἐστερεῖτο δὲ καὶ ποιάς τινος εὐγλωττίας καὶ πειστικότητος, εἰς ἣν κατὰ μέγα μέρος ἀποδοτέα ἡ ὅλως ἔκτακτος ἐντύπωσις, ἣν παρῆγον αἱ ὁμιλίαι του ἐπὶ τῶν ἁπλοϊκῶν ἀκροατῶν.

Τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ Παπουλάκη, μόλις μετὰ πολλὰς ἐρεύνας δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξακριβώσω. Ἐκαλεῖτο Παναγιωτόπουλος, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἐγγράφου ἀναφέροντος τὴν ἐν ταῖς φυλακαῖς Ρίου κάθειρξίν του. Εἰς τὰς ἐφημερίδας, εἰς τὰς ἐγκυκλίους τῆς Συνόδου, εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς ὑπηρεσίας πανταχοῦ ἀναφέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα μοναχὸς Χριστόφορος ἢ ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον Παπουλάκης. Περίεργον δὲ εἶνε ὅτι εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς ὑπηρεσίας καὶ κυρίως εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν νομαρχῶν, ἐπάρχων καὶ ἄλλων διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἐνῷ ἀποσιωπᾶται τὸ οἰκογενειακόν του ὄνομα, διότι βεβαίως ἦτο τότε ἀκόμη ἄγνωστον, τὸ κύριον αὐτοῦ ἐκφέρεται πάντοτε συνοδευόμενον ὑφ' ἑνὸς ἐπιθέτου ἥκιστα κολακευτικοῦ. Κατ' ἀρχὰς τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἦτο στερεοτύπως τὸ λαοπλάνος ἢ ὀχλαγωγός· ἀλλὰ βραδύτερον ὅτε ἡ ἐξέγερσις ἔλαβε φάσιν σοβαρωτέραν, αἱ ἀρχαὶ οἱονεὶ ἀγανακτοῦσαι διὰ τὴν παράτασιν τῆς ἀνωμαλίας καὶ τὸ ἀκατόρθωτον τῆς συλλήψεώς του, ἐξεδήλουν τὴν ἑαυτῶν ὀργὴν διὰ τῆς προσθήκης νέων ὑβριστικῶν προσδιορισμῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοφόρου, ὅστις ἀποκαλεῖται «πονηρὸς καλόγηρος, πλάνος, ἀγύρτης, κακοῦργος, μιαρός, μυσαρός, ὑποκριτής, τέρας, βδελυρός, βδέλυγμα τῆς ἀνθρωπότητος κλπ.» Εἰς ἐπιστολὴν ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εὑρισκομένην ἐν τῷ φακέλλῳ τῶν ἐγγράφων τῆς ὑπηρεσίας ἥτις ἐὰν δὲν εἶνε αὐτόγραφος ἐγράφη ὅμως πάντως καθ' ὑπαγόρευσίν του, καθὼς καὶ εἰς μίαν αὐτοῦ προκήρυξιν ὁ ἴδιος ὑπογράφεται «Χριστόφορος Κύρικας» προδήλως ἀποκρύπτων τὸ ἑαυτοῦ οἰκογενειακὸν ὄνομα καὶ ἀντικαθιστῶν αὐτὸ διὰ τοῦ μέγα σημαίνοντος, ὡς ἐνόμιζε, τίτλου του.

(*Ἕπεται συνέχεια.*)

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἱστόρημα.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Καὶ *δὴ ἐτελοῦντο συνήθως αἱ δοχαὶ ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς Μαγναύρας* (ἐκ τοῦ: Magna aula), ἥτις ἦν λαμπρότατον Ἀνάκτορον, κείμενον μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Βασιλείων καὶ τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ συνεδέθη πρὸς τὰς σπουδαιοτέρας περιπετείας τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Καίτοι δὲ ἀπερίγραπτος ἦν ὁ συνήθης κόσμος τοῦ Ἀνακτόρου τούτου, οὐχ ἧττον κατὰ τὰς ἐπισήμους περιστάσεις ἔτι πολυτελέστερον διεσκευάζετο κατὰ τρόπον, ὃν διὰ μακρῶν ἐκτίθησιν ἡμῖν Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος.

Ἐκρεμῶντο δηλονότι ἐν τῷ *μεγάλῳ τρικλίνῳ*, ἤτοι τῇ κυριωτάτῃ αἰθούσῃ, τῇ περιεχούσῃ τὸν χρυσοῦν καὶ διάλιθον θρόνον, ὅστις ἐκαλεῖτο Σολομώντειος, ὡς καὶ εἰς τὸν πρὸ αὐτοῦ θολωτὸν προθάλαμον τὸν λεγόμενον *μεγάλην Τροπικήν, ἀλυσίδια ἀσπρόχαλκα* ἐξ ὧν ἀνηρτῶντο *μεγάλα ἀργυρᾶ πολυκάνδηλα*, ἤτοι πολυέλαιοι ἐκ τῆς περιωνύμου μονῆς τοῦ Ὁρμίσδου καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Σεργίου καὶ Βάκχου. Ἐτίθεντο προσέτι ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ δεξιῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγάλων κιόνων, τὸ *χρυσοῦν ὄργανον*, ἄνωθεν αὐτοῦ τὸ ἀργυροῦν ὄργανον τῶν Βενέτων, καὶ ἀριστερῶς τὸ ἀργυροῦν ὄργανον τῶν Πρασίνων. Ἦσαν δὲ τὰ ὄργανα ταῦτα παρεμφερῆ πρὸς τὰ σήμερον εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐκκλησίας ἐν χρήσει, καὶ μεγάλως ἐτιμῶντο, οὕτως ὥστε ἑκάστη τῶν ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ πανισχύρων φατριῶν ἢ δήμων, οἱ Βενε-

τοι, δηλονότι, οἱ Πράσινοι, οἱ Ῥούσιοι (ἐρυθροί), καὶ οἱ Λευκοί. ἐκέκτηντο τὸ ἴδιον τοιοῦτον ἀργυροῦν, ἐνῷ τὰ τῶν Ἀνακτόρων ἦσαν χρυσά. Πρῶτον ἀναφέρεται τὸ ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατείρας Εἰρήνης δωρηθὲν τῷ μεγάλῳ Καρόλῳ κατὰ τὸ ἔτος 800 Μ. Χ.

Πλὴν τούτου τὸ *Ἀναδενδράδιον ὅλον ἐποίησαν οἱ παστοποιοὶ δίκην τροπικῆς ἀπὸ σενδές*, ἤτοι οἱ κατασκευάζοντες τὰς παστάδας μετέτρεψαν τὴν πρὸς τὸ Ἀνάκτορον ἄγουσαν ἀναδενδράδα εἰς διαρκῆ θόλον διὰ τῆς ἐπιτανύσεως τῶν λεπτοτάτων ἐκείνων ὁλοσηρικῶν ὑφασμάτων, τῶν καλουμένων σενδές. Ἔνθεν δὲ κἀκεῖθεν ἐκ τῶν κιόνων ἀπὸ τῶν σενδὲς τούτων μέχρι τοῦ ἐδάφους ἐκρεμάσθησαν *σκαραμάγγια* μεγάλα ὑπὸ τοῦ Παλατίου δοθέντα. Τὰ σκαραμάγγια ταῦτα ἦσαν οἱ πολυτελεῖς καὶ χρυσόπαστοι τῶν μεγιστάνων ἐπενδύται, ὧν μέγας ἀριθμὸς ἐτηρεῖτο πάντοτε ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, καθ' ὅσον ἐχρησίμευον ὡς συνήθη εἰς τοὺς αὐλικοὺς δῶρα πολλάκις τοῦ ἔτους. Ἐν τῇ οὕτω κατασκευασθείσῃ τροπικῇ ἢ θολωτῇ στοᾷ ἐκρεμάσθησαν τὰ *χειμευτὰ ἔργα τοῦ φύλακος*, ἤτοι, κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἑρμηνείαν, τὰ διάλιθα καὶ διὰ μίλτου ἐγκεκαυμένα κειμήλια τοῦ θησαυροφυλακίου· καὶ πλὴν τούτων ἁλύσεις ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Ὁρμίσδου καὶ πολυκάνδηλα ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας. Ἅλυσις τοιαύτη μετὰ πολυελαίου ἐκόσμει καὶ τὸ *Φουρικόν*, ἤτοι τὴν ἀψῖδα τὴν φέρουσαν εἰς τὸν τρίκλινον τῶν *Κανδιδάτων*, (ἐπιλέκτων ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἀποτελούντων εἰς τὰς παρατάξεις τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ Βασιλέως φρουράν, καὶ λαμβανομένων ἐκ τῶν Σχολαρίων· ἦσαν δὲ *τέλειοι, εὐσθενεῖς* καὶ *μεγάλης θέας*, λευκὴν περιβαλλόμενοι στολήν, ἐξ ἧς τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ : Candidus), ὅστις ἐπίσης *ἐξωπλίσθη* (διεσκευάσθη) παρὰ τοῦ *Σακελλαρίου*, ἤτοι τοῦ θησαυροφύλακος διὰ *βλαττίων* (πορφυρῶν) σκαραμαγγίων μεγάλων καὶ διαφόρων ἀργυρῶν βασιλικῶν *ἔργων* (σκευῶν), ἐν οἷς καὶ πολυκάνδηλα ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας.

Τὸ *ἔξω τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων* καὶ τὴν *πρώτην Σχολήν*, ἤτοι τὸν στρατῶνα τοῦ πρώτου ἐκ τῶν ἑπτὰ ταγμάτων τῶν Σχολαρίων, τῶν περιωνύμων τούτων τοῦ Αὐτοκράτορος Σωματοφυλάκων, ἐξώπλισεν ὁ *Ὕπαρχος*, ἤτοι ὁ Δήμαρχος καὶ πατὴρ λεγόμενος τῆς πόλεως, ἔνθεν κἀκεῖθεν διὰ βλαττίων καὶ ἁπλωμάτων καὶ σενδὲς (πορφυρῶν καὶ ὁλοσηρικῶν ὑφασμάτων), ὡς καὶ διὰ τῶν ἀναγλύφων *ἀυημίων*, ἤτοι ἀργυρωμάτων, τῶν ἀποκειμένων ἐν τοῖς *ξενῶσι*, (δημοσίοις ἀσύλοις πρὸς περίθαλψιν τῶν ξένων), τοῖς γηροκομείοις καὶ τοῖς ναοῖς. Ἐκρεμάσθησαν δὲ καὶ ἁλυσίδια ἔξωθεν τοῦ σταύλου, ὡς καὶ ἐν τῇ ῥηθείσῃ Σχολῇ εἰς τὸ μέσον τοῦ *τρούλλου* (θόλου).

Καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον δι' ἁλύσεων καὶ πολυελαίων ἐκοσμήθη καὶ ὁ τρίκλινος τῶν *Ἐξκουβίτων*, ἤτοι τὸ Μέγαρον τὸ χρησιμεῦον ὡς στρατῶν τῶν τεσσάρων ταγμάτων τῶν Ἐξκουβιτόρων, τῶν ἀποτελούντων τὴν βασιλικὴν φρουρὰν μετὰ τῶν Σχολαρίων, τῶν Ἱκανάτων, (ἐπιλέκτων ἐπίσης ἐκ τοῦ : ἱκανός), καὶ τῶν Νουμέρων. Τὸ δὲ *Τριβουνάλιον*, (πιθανῶς λαμπράν τινα ἐξέδραν, καθ' ὅσον οὕτω ἐκαλεῖτο πᾶν περιφανὲς οἰκοδόμημα), ἐξώπλισεν ὁ Ὕπαρχος κατὰ τὸ *εἰωθὸς τῆς προελεύσεως*, ἤτοι κατὰ τὰ εἰθισμένα διὰ τὰς παρατάξεις, καὶ τὰς εἰς τοὺς διαφόρους ναοὺς καὶ ἄλλους ἐπισήμους τόπους μεταβάσεις τοῦ Βασιλέως, διὰ βλαττίων, ἁπλωμάτων καὶ σενδές, ὡς καὶ δι' ἔργων (σκευῶν) χρυσῶν καὶ χειμευτῶν, καὶ ἀναγλύφων ἀργυρῶν, ἅτινα παρεῖχον οἱ ἀργυροπράται, πρὸς δὲ καὶ δι' ἁλυσιδίων καὶ πολυκανδήλων δώδεκα ἀργυρῶν, ἐκ τῆς νέας πάντοτε καὶ λαμπρᾶς ἐκκλησίας, τῆς ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος οἰκοδομηθείσης παρὰ τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ οὐχὶ μακρὰν τῆς Θαλάσσης, τιμωμένης δ' ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Τὸν δὲ τρίκλινον τῶν Σχολῶν διεσκεύασεν ὁ Ὕπαρχος ἐπίσης διὰ βλαττίων, καὶ ἁπλωμάτων καὶ σενδές, κοσμήσας διὰ τῶν ἀργυρωμάτων τῶν ἐκκλησιῶν, ξενώνων καὶ γηροκομείων, τῇ προσθήκῃ δέκα ἀργυρῶν ἁλύσεων καὶ πολυελαίων ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας. Ὁμοίως καθωραΐσθησαν καὶ τὰ ἔξωθεν τῆς Χαλκῆς Πύλης, *ἕως τοῦ ἑξάγοντος ἐκεῖσε καγκέλλου*, ἤτοι μέχρι τοῦ φέροντος εἰς αὐτὴν ἐξώστου, ἐκρεμάσθη δ' ἐκεῖ τὸ μέγα ἀργυροῦν πολυκάνδηλον τῶν Βλαχερνῶν, καὶ δύο τοιαῦτα ἀργυρᾶ ἐντὸς τῆς αὐτῆς πύλης.

Ὁ δὲ τρίκλινος, ἐν ᾧ ἵσταται τὸ *Καμελαύκιον* (εἶδος στέγης) καὶ οἱ Μάγιστροι *γίνονται* (προχειρίζονται), ὡς καὶ τὸ λεγόμενον *Ὀροπόδιον* ἐξωπλίσθη ὑπὸ τοῦ Σκκελλαρίου διὰ βλαττίων καὶ *βήλων* (παραπετασμάτων ἐκ τοῦ : velum) ἐκ τοῦ *Χρυσοτρικλίνου*. Ἦν δὲ ὁ Χρυσοτρίκλινος τὸ μέρος τῶν Ἀνακτόρων τὸ περιέχον τὰ ἰδιαίτερα τοῦ Αὐτοκράτορος δώματα, καὶ τὸ *ἔδαφος* αὐτοῦ ἦν ἐξωραϊσμένον διὰ θαυμασίων ψηφωτῶν, παριστώντων ῥοδωνιάς, καὶ ἄλλα δένδρα καὶ ἄνθη.

Ὁ *Πόρτηξ* (στοὰ) τοῦ Αὐγουστέως, ὁ καλούμενος *Χρυσῆ Χείρ*, ἐξωπλίσθη διὰ τῶν *ὀξέων βήλων* (πορφυρῶν πέπλων) τοῦ Χρυσοτρικλίνου. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Αὐγουστέως *διαβατικὰ* (οἱ διάδρομοι) μέχρι τῆς ἀψῖδος διὰ διαφόρων βήλων κεντητῶν.

Ἡ Ἱππόδρομος διεκοσμήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπάρχου διὰ βλαττίων καὶ διαφόρων βασιλικῶν βήλων· οἱ δὲ τοῖχοι δεξιῶς καὶ ἀριστερῶς *ἐγραμίσθησαν* (ἐξωραΐσθησαν), ὡς ἦν ἔθος κατὰ τὰς

ὥρας ἐκείνης τοῦ ἔτους, ἐν *σχήματι σταυρίων* προελεύσεις, διὰ δαφνῶν καὶ ἄλλων ἀνθέων τῆς (σταυρῶν) καὶ *στεφανίων* (στεφάνων), λεγομένων *σκιαστῶν*.

Ὁ τρίκλινος Ἰουστινιανός, οἰκοδομηθεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐκείνου, καὶ ὁ Λαυσιακός, ἐκοσμήθησαν, κρεμασθέντων, κατὰ τὸ εἰωθός, ὁλοφώτων καὶ ἀνελλιπῶν τῶν πολυκανδήλων αὐτῶν. Ἐν δὲ τῷ πόρτικι τοῦ Χρυσοτρικλίνου, ἤτοι ἐν τῷ *Ὡρολογίῳ*, ἔστησαν τὰ δύο χρυσᾶ ὄργανα τὰ βασιλικά, καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ ὄργανα τῶν *μερῶν* (φατριῶν τοῦ Ἱππο δρόμου). Πολλὰ περὶ τοῦ εἴδους τοῦ Ὡρολογίου τούτου λέγουσιν οἱ Σχολιασταί, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι πρόκειται πράγματι περὶ ἐκρεμοῦς, παρεμφεροῦς πρὸς τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐπὶ τῶν τοίχων ἀναρτώμενα. Αὐτὸς ὁ Χρυσοτρίκλινος ἐκοσμήθη, ὡς εἰώθε διὰ τὸ Πάσχα, ἤγουν διὰ τοῦ *Πενταπυργίου* (φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ σκευοθήκης μετὰ πέντε πυργίσκων, ἐν ᾗ ἐξετίθεντο τὰ τιμαλφῆ στέμματα καὶ ἄλλα κειμήλια) καὶ τῶν βασιλείων θρόνων, τῶν *κραββάτων* (ἐφ' ὧν πιθανῶς κατεκλίνοντο οἱ δικτυμόνες) καὶ τῆς χρυσῆς τραπέζης. Εἰς δὲ τὰς ὀκτὼ καμάρας τοῦ ἐν λόγῳ Χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ τοῦ ναοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου (εὑρισκομένης ἐντὸς τῶν Ἀνακτόρων) στέμματα, καὶ τῶν ἑτέρων ἐκκλησιῶν τοῦ Παλατίου, καὶ *ἔργα διάφορα χειμευτὰ ἀπὸ τοῦ φύλακος* (πολύτιμα σκεύη ἐκ τοῦ θησαυροῦ), ὡς καὶ τὰ βασιλικὰ καὶ αὐγουστικὰ (ἀνήκοντα εἰς τοὺς Αὐγούστους) χλανίδια, οὕτω. Τοῦ ἁγίου Πέτρου τὸ ὁλόχρυσον καὶ διὰ μαργαριτῶν διηνθισμένον πλατάνιον· τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τὸ *χοροσαγχόριον* (ἄγνωστον εἶδος ἐνδύματος) μετὰ τοῦ *γρυπαλέοντος* καὶ τοῦ *γρυπαρίου* τοῦ *Ἀριστητηρίου* (ἐνδυμάτων ἐχόντων ἐνυφασμένους τὸ μὲν γρῦπας καὶ λέοντας, τὸ δὲ μόνον γρῦπας, ἐκ τῆς αἰθούσης τῆς ὡρισμένης διὰ τὸ ἄριστον), τὸ πλατάνιον, τὸ *τριβλάττιον* (τρὶς διὰ πορφύρας χρωματισθέν) τοῦ *Πανθέου* (εἴτε ἰδιαιτέρου Μεγάρου παρὰ τὸν Χρυσοτρίκλινον, εἴτε μέρος τοῦ τρικλίνου τούτου), ὁ *καβαλλάριος* (ὕφασμα μετ' ἐνυφασμένων εἰκόνων ἱππέων), τὸ αὐγουστικὸν *ἡπλησίον* (τάπης) τῆς καμάρας τοῦ Ἀριστητηρίου, ὁ *τάων* (ἔνδυμα φέρον ἐνυφασμένους ταῶνας), τὸ αὐγουστικὸν *μανδίον* (μανδύας) τοῦ *Διαιταρηκίου*, (ἔνθα διητῶντο οἱ Διαιτάριοι, ὧν ἄγνωστος ἡ ἀκριβὴς ἐν τῇ Αὐλῇ λειτουργία· πιθανῶς οἱ περὶ τῶν συμποσίων φροντίζοντες) ὁ καβαλλάριος, τὸ *καισαρίκιον* (ὕφασμα ὡς τὸ ἀνωτέρω χρησιμεῦον ἰδίως εἰς τοὺς Καίσαρας) τῶν πρὸς δύσιν *ἀργυρῶν Πυλῶν* (αἱ πύλαι αὗται τοῦ Χρυσοτρικλίνου κατεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου), τὸ ταώνιον καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ τὸ *δετάριον* (ὑφάσματα). Ἄνω δὲ τῶν ἀργυρῶν Πυλῶν ἐκρεμάσθη τὸ χρυσοῦν *σαγίον* (χιτών), τὸ λεγόμενον καισαρίκιον. Τὰ στέμματα καὶ τὰ χειμευτὰ ἔργα ἐν παρ' ἐν ἐκρέμαντο, ἤγουν εἰς τὸ μέσον στέμμα καὶ ἔνθεν κἀκεῖθεν ἔργα χειμευτά.

Ἡ ἀνατολικὴ καμάρα ἦν κεκαλλωπισμένη ὅλη διὰ στεμμάτων ἄνευ χειμευτῶν σκευῶν. Εἰς τὰς ἑπτὰ καμάρας τοῦ Χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν ἐπίσης πολυκάνδηλα ἀργυρᾶ μεθ' ἁλυσιδίων ἐκ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φάρου. Εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν κόγχην, ἀντὶ τῶν τριῶν κανδηλῶν, ἐκρεμάσθησαν τρία στέμματα, ἔμπροσθεν μὲν τὸ πράσινον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων Ἀποστόλων μετὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερᾶς αὐτοῦ, δεξιὰ δὲ τὸ βένετον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου μετὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερᾶς, καὶ ἀριστερὰ τὸ βένετον τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, ὁμοίως. Ταῦτα τὰ τρία στέμματα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου Δεσπότου κατεσκευάσθησαν.

Εἰς τὰ τέσσαρα μεσοκάρδια τοῦ Πενταπυργίου ἐκρεμάσθησαν διάφορα *ἐργομούκια* (καλλιτεχνήματα) ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ τῶν ἐναποκειμένων εἰς τὸν φύλακα. Εἰς δὲ τοὺς ξυλίνους Ἐκδέτας, τοὺς ἀπὸ τοῦ Πενταπυργίου εἰς τοὺς τοίχους καθήκοντας, ἐδέθησαν τὰ νυμφικὰ ζωνάρια τὰ ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἠμφιεσμένα, καὶ τὰ ἐναποκείμενα ἐν τῷ φύλακι, ἐν ᾧ εἰς τὸ μέσον πολυκάνδηλον τοῦ Χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ δύο αὐγουστιακὰ *στηθοκαράκαλα* (ἄγνωστον ἔνδυμα) καὶ αἱ δύο *διακοπταὶ* (ἀσύμφωνοι οἱ Σχολιασταί), μία ἡ νυμφικὴ καὶ ἑτέρα ἡ ἐν τῷ φύλακι ἀποκειμένη ὡς καὶ τὰ δύο αὐγουστιακὰ *κατασεισταὶ* (πιθανῶς περιδέραια ἐκ μαργάρων), καὶ τὰ δύο αὐγουστιακὰ *πικτάρια* (στηθόδεσμα).

Ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ *Κοσμήτῃ* (αἴθουσα, ἐν ᾗ ἐκοσμοῦντο αἱ Αὐγοῦσται ἢ διετηρεῖτο ὁ κόσμος αὐτῶν) τοῦ αὐτοῦ Χρυσοτρικλίνου εἰς τοὺς ἐκεῖσε *δαυγίτας* (ἴσως διαυγίτας, παράθυρα) ἐκρεμάσθησαν *μιτσούρια* καὶ *μεσοσκουτέλλα* (σκεύη τῆς τραπέζης ἐκ τοῦ : mensa καὶ scutella) ἀργυρᾶ μεγάλα ἀνάγλυφα, ἐκ τῶν ἐναποκειμένων ἐν τῷ Βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ, ἄνωθεν δὲ εἰς τὰς δεκαὲξ φωταγωγοὺς καμάρας τοῦ τρούλλου ἐκρεμάσθησαν τὰ μικρὰ *σκουτέλλια* τῶν προειρημένων μιτσουρίων κατὰ καμάραν ἑπτά, καὶ αὐτὰ ὄντα ἀνάγλυφα, τέλος τὰ ἐδάφη κατερράνθησαν διὰ κισσοῦ καὶ δάφνης, καὶ τὰ *οἰκειότερα*, ἤτοι σπουδαιότερα μέρη, διὰ μυῤῥίνης (μυρσίνης) καὶ δενδρολιβάνου. Μετὰ δὲ τὴν εἴσοδον τῶν *Βήλων* (τῶν διαφόρων τάξεων τῶν μεγιστάνων) εἰς τὸν τρίκλινον τῆς Μαγναύρας, περὶ ἧς κατωτέρω ὁ λόγος, κατερράνθη ἅπαν αὐτοῦ τὸ ἔδαφος διὰ ῥόδων, ἐνῷ τὸ ἔδαφος τῆς Ἀναδενδράδος καὶ τοῦ *ἀνάγοντος Πουλπίτου* (τῆς

δρας τῆς ἀγούσης) εἰς τὸν μέγαν τρίκλινον ἐκαλύφθησαν διὰ πολυτίμων Περσικῶν ἁπλωμάτων.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ διακόσμου τῶν Ἀνακτόρων, ὅθεν διήρχετο καὶ ἔνθα κατέληγεν ἡ πομπή· περὶ δὲ τῶν παρισταμένων ἀρχόντων καὶ τῆς ἁμαρμέσεως αὐτῶν μανθάνομεν τὰ ἑξῆς. Οἱ Μάγιστροι καὶ οἱ *εὐειδέστεροι* τῶν Ἀνθυπάτων ἐφόρεσαν τοὺς *λώρους*, ἤτοι τὰ χρυσοκέντητα καὶ διάλιθα ὡμοφόρια, ἅτινα ἀπήλλακτον αὐτοὺς τῆς διὰ γονυκλισίας προσκυνήσεως, μὴ βαστάξαντες ἀφ' ἑτέρου *σκεπεῶνας*, ἤτοι τὰ ἐξ ἐλεφαντόδοντος δικανίκια καὶ *ἀνεξικακίας*, αἵτινες ἦσαν σακκίδια πλήρη χώματος πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐκ χοὸς προελεύσεως καὶ εἰς χοῦν διαλύσεως τοῦ σώματος. Οἱ δὲ λοιποὶ Ἀνθύπατοι καὶ Πατρίκιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν *καμίσια* (ἐπιθωράκιον ἔνδυμα πορφύρᾳ καὶ χρυσῷ διηνθισμένον), καὶ τὰ *χρυσόταβλα χλανίδια* (χρυσοπάστους χλαμύδας), οἱ δ' εὐνοῦχοι Πρωτοσπαθάριοι μετὰ τὰ *στιχάρια* (τοὺς χιτῶνας), ἔφερον τὰ *σαβάνια* (λινᾶ χειρόμακτρα, πιθανῶς διὰ τελαμῶνος ἀπὸ τοῦ ὤμου κρεμάμενα), καὶ τὰ χρυσᾶ *μανιάκια* (περιδέρκια, ἐμφαίνοντα τὸν στρατιωτικὸν αὐτῶν βαθμόν), βαστάζοντες προσέτι τὰ χρυσᾶ διάλιθα *σπαθοβάκλια* (κοντοὶ μετὰ σπάθης). Οἱ Πριμικήριοι τὰ στιχάρια ἄνευ χλανιδίων. Οἱ Μάγιστροι, ὡς φορέσαντες τοὺς λώρους, ἔδωκαν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἐκ τῶν Πριμικηρίων. Οἱ *Ὀστιάριοι* (εἰσαγωγεῖς τῶν προσερχομένων) ἐπὶ τῶν καμισίων ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ *παραγαύδια* (ἐνδύματα ἐκ Φρυγικῆς μετάξης), καὶ ἐβάστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα *βεργία* (ῥάβδους, αἵτινες ἦσαν τὸ ἔνσημον τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν)· οἱ δὲ λοιποὶ Ὀστιάριοι, οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια, ἐφόρεσαν ἄνω τῶν καμισίων τὰ ἑαυτῶν χλανίδια. Οἱ *Σπαθαροκουβικουλάριοι* (εὐνοῦχοι, διατελοῦντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Πραιποσίτου, καὶ παρεμφερεῖς πρὸς τοὺς κοιτωνίτας) ἐφόρεσαν ἄνω τῶν καμισίων αὐτῶν χρυσᾶ παραγαύδια καὶ τὰ *χρυσόκαρα σπαθία τῶν ἀξιωμάτων* (σπάθας μετὰ χρυσῶν λαβῶν)· οἱ λοιποὶ Σπαθαροκουβικουλάριοι, οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια, ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ σπαθία. Οἱ Κουβικουλάριοι πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια· καὶ οἱ μὲν ἐφόρεσαν τῶν ἑορτῶν τὰ χρυσόταβλα χλανίδια τὰ *φουνδᾶτα* (κατὰ μακροτάτην ἀνάπτυξιν τοῦ Σχολιαστοῦ βαθὲς χρώματος foncé, ἀλλὰ πιθανώτερον κροσσωτὰ ἐκ τοῦ: φοῦνδα), ἤγουν τὰ τῶν Πατρικίων, οἱ δὲ τὰ *ἐξαργυροκέντητα* χλανίδια καὶ τὰ ἀργυροκέντητα *κοντομάνικα* (χειρίδες μὴ ἀφικνούμεναι μέχρι τοῦ καρποῦ) καὶ τὰ *ὀξέα* (πορφυρᾶ) κοντομάνικα. Οἱ Πρωτοσπαθάριοι οἱ *Ὀφικιάλιοι* (λειτουργοὶ κατώτεροι τῶν προμνησθέντων, ἀλλ' ἀνώτεροι τῶν Νοταρίων, Χαρτουλαρίων, Σινακτόρων, ἤτοι σημαιοφόρων, Μανδατόρων, Ὑπάτων, Δισυπάτων, Κομήτων, Σιλεντιαρίων, κτλ. Ἔνοπλοι πάντοτε ἀνέμενον οὗτοι τὰς διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων ἀρχόντων, εἰς οὓς διετέλουν προσκεκολλημένοι), ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδᾶτα τῶν ἑορτῶν χλανίδια, ἤγουν τὰ τῶν Μαγίστρων. Οἱ τοῦ Χρυσοτρικλίνου Πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ *σπέκια* (περιβλήματα ἐκ τριχάπτων) καὶ χρυσᾶ μανιάκια. (Σπαθάριοι, Πρωτοσπαθάριοι καὶ Σπαθαροκανδιδᾶτοι κατ' ἀνιόντα βαθμὸν ἦσαν οἱ ἰδίως φύλακες τοῦ Ἱεροῦ σώματος τοῦ Βασιλέως, καὶ προηγούμενοι εἰς τὰς προελεύσεις, ἔφερον τὰ ὅπλα αὐτοῦ· τοιούτους εἶχον καὶ ἄλλοι ἀνώτατοι ἄρχοντες). Οἱ δὲ μὴ ἔχοντες σπέκια, ἐφόρεσαν σκαραμάγγια καὶ *σαγία βοῆς* (μανδύας εὐρυτέρους καὶ βραχυτέρους τῶν σκαραμαγγίων). Οἱ τῶν *Σεκρέτων* (τοῦ Μυστικοσυμβουλίου) Χαρτουλάριοι καὶ Νοτάριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ σαγία ἀληθινά. Οἱ *Ἀσηκρῆται* (ἰδιαίτεροι γραμματεῖς τῶν Ἀνάκτων ἐκ τοῦ: a-secretis, σὺν ἄλλοις ταχυγραφοῦντες ἢ στενογραφοῦντες τοῦ Αὐτοκράτορος τὰς δημηγορίας) καὶ οἱ Νοτάριοι τῶν Ἀσηκρητειῶν καὶ λοιποὶ *Σεκρετικοί* (δικασταί) ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδᾶτα χλανίδια τῶν ἑορτῶν, ἤγουν τὰ ἔχοντα *ὀξέα ταβλία* (πορφυρᾶς παρυφάς).

Ἐτελεῖτο δὲ ἡ ἁμαρμέσις αὕτη τῶν ἀρχόντων, οὐχὶ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετ' ἰδιαιτέρας πομπῆς. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὑποδοχῆς οὐδόλως ἤνοιγε τὸ Παλάτιον διὰ τὴν συνήθη πρωϊνὴν προέλευσιν, ἀλλὰ προσήρχετο πᾶσα ἡ *Σύγκλητος* (ἤτοι τὸ σύνολον τῶν ἀρχόντων) εἰς τὴν Μαγναύραν, ὅπως ἐκεῖ περιβληθῇ τὰ *ἀλλάξιμα* (τὰς πολυτελεῖς στολάς). Περὶ δὲ τὸ πλήρωμα τῆς δευτέρας ὥρας (μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου), ἑτοιμασθέντων τῶν πάντων, εἰσήρχοντο οἱ Πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ *κουβουκλείου* (τῆς ἰδιαιτέρας θεραπείας τῶν Ἀνάκτων εὐνοῦχοι πάντες, διατελοῦντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Πραιποσίτων, ἐκ τοῦ: cubicularius) διὰ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας εἰς τὰ δώματα τοῦ Αὐτοκράτορος. Περιβαλλόμενοι δὲ τότε οἱ *Δεσπόται* (οἱ Βασιλεῖς) τὰ *διβητήσια* (μανδύας ἐξ Ἀσσυρίας μετὰ χειρίδων μέχρι τῶν ἀστραγάλων καθικνουμένων καὶ ἄνευ ζώνης), καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, ἐξήρχοντο διὰ τῶν *διαβατικῶν* (διαδρόμων) τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα καὶ τοῦ *Σίγματος*, *δηριγερόμενοι* (προπεμπόμενοι) ὑπό τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν *Μαγλαβιτῶν* (ῥαβδούχων) καὶ τῆς *Ἑταιρίας* (σωματοφυλακῆς). Τὸ ἐν λόγῳ Σίγμα ἦν περιφανὴς στοά, εὑρισκομένη εἰς τὸ παραδείσιον ἄλσος τὸ περιβάλλον τὸ Ἀνάκτορον τοῦ Βρύου, κληθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῆς. Τὸ ἀπαράμιλλον τοῦτο Ἀνάκτορον ᾠκοδόμησεν ὁ Θεόφιλος κατὰ μίμησιν

τοῦ ἐν Βαγδατίῳ, περιεῖχε δὲ ὁ παράδεισος, πλὴν τοῦ Σίγματος, τὸν περιώνυμον *Τρίκογχον* μεθ' ἑτέρων πέντε ναῶν, καὶ τὸ λεγόμενον *Τετράστειρον*, ὧν ἦσαν οἱ θόλοι περίχρυσοι, ἐπὶ κιόνων Ἰταλικῶν καὶ Φρυγικῶν ἐρειδόμενοι, αἱ πύλαι ἀργυραῖαι, καὶ οἱ τοῖχοι ἐκ ποικίλων ἐξανθούντες μαρμάρων.

Καὶ πρῶτον μέν, λέγει ὁ Πορφυρογέννητος, ἀπέρχονται εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, ὅπου ἀνάπτουσι κηρούς, μεθ' ὃ διέρχονται διὰ τῆς *Σακέλλης* (θησαυροφυλακίου), καὶ τοῦ *Ὠάτου*, (οὕτω ἐκαλεῖτο κοινῶς ὁ τρίκλινος τοῦ τρούλλου, ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, λέγει ὁ ἡμέτερος συγγραφεύς, καθόσον Ὠάτον ἦν τὸ *χαρτοθέσιον τῆς Σακέλλης*. Καὶ τοῦτο ἀρά γε;), ὡς καὶ διὰ τοῦ ἀνιόντος στενωποῦ πρὸς τὸ τῆς Μαγναύρας *ἡλιακὸν* (αἰθέριον καὶ ἡλιοβολούμενον μαρμαρόστρωτον περίπατον, κατὰ τὸν Σχολιαστήν). Διαβάντες δὲ καὶ τοῦτο, εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν τρίκλινον, ἐν ᾧ καὶ ὁ Σολομώντειος ἵδρυται θρόνος, (Σολομώντειον ἐκαλεῖτο τότε πᾶν τὸ θυμάσιον. Πλὴν τοῦ λαμπροῦ τούτου θρόνου, ἀναφέρονται καὶ ἄλλοι πολλοί, ὁ μέγας τοῦ Θεοφίλου, ὁ τοῦ Ἀρκαδίου, ὁ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, κτλ. φαίνεται δὲ ὅτι ἔνιοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν διπλοῖ ἢ ἐτίθετο ὁ εἷς παρὰ τὸν ἕτερον, τοῦ Αὐτοκράτορος καθεζομένου ἀριστερῶς, καὶ καταλείποντος τὴν δεξιὰν θέσιν κενὴν διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν), καὶ εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος κάτωθεν τῆς κόγχης, ἔνθα ἵστανται τὰ χρυσᾶ *σελλία* (οἱ ἐν λόγῳ ἄλλοι θρόνοι ἐκ τοῦ: sella, κάθισμα), μετὰ τῶν χλαμύδων καὶ στεμμάτων.

Εἰσέρχονται δὲ οἱ Δεσπόται ἐν τῷ ἐκεῖσε πρὸς τὸ εὐώνυμον μέρος κοιτῶνι μέχρις οὗ τὰ πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν ὑπό τε τοῦ τῆς *κιταστάσεως* (τοῦ τελετάρχου ἢ εὐταξίου εἰς ὄν, καθ' ἃ δοκεῖ, ὑπέκειντο οἱ Σιλεντιάριοι), τῶν Πραιποσίτων καὶ τοῦ *Λογοθέτου τοῦ δρόμου* (ἤτοι διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων· ὁ ἄρχων οὗτος ἦν ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, ἀναφέρων τῷ Ἄνακτι τὰ πανταχοῦ τοῦ ἀχανοῦς Κράτους συμβαίνοντα, καὶ περὶ τῶν δεόντων μετ' αὐτοῦ συσκεπτόμενος. Αὐτὸς εἰσῆγε προσέτι τοὺς ὑποτελεῖς ἡγεμόνας ὡς καὶ τοὺς Πρέσβεις, ἐρωτῶν αὐτοὺς καὶ ἁπαντῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ ἕτεροι Λογοθέται, οἷον τοῦ *Στρατιωτικοῦ*, ἤτοι ὁ ταμίας τοῦ στρατοῦ, τῶν Σεκρέτων, τῶν *Ἀγελῶν*, ἤτοι τῶν βασιλικῶν ποιμνίων, τῶν *Οἰκιακῶν*, ἤτοι τοῦ βασιλικοῦ ταμείου, τοῦ *Πραιτωρίου*, ὅστις ἦν βοηθὸς τοῦ Ὑπάρχου τῆς πόλεως, καὶ διευθυντὴς τῶν φυλακῶν, κτλ.).

Περὶ δὲ τῆς διευθετήσεως ταύτης τοῦ μεγάλου τρικλίνου μανθάνομεν τὰ ἑξῆς. Πλησίον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἔνθεν κἀκεῖθεν ἔστησαν τὰ *Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα*, (ἀκόντια ἠργυρωμένα, εἴτε σταυροειδῆ, εἴτε φέροντα τοὺς Ῥωμαϊκοὺς ἀετούς, ἢ βασιλείους εἰκόνας, ἢ τὰ ὀνόματα τῶν ταγμάτων χρυσοῖς γράμμασι δεδηλωμένα. Ἐν ἄλλοις λόγοις αἱ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἑλληνικαὶ σημαῖαι, ἐν αἷς καὶ τὸ λάβαρον) καὶ *πτυχία* (λέξις παραφθαρεῖσα ἐκ τοῦ *εὐτύχια*· ἦσαν δὲ ταῦτα ξεστὰ φέροντα κατά τινας κώδικας τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπὶ πολυτελοῦς μεμβράνης καλλιγεγραμμένους, καὶ διὰ πορφυροῦ ὁλοσηρικοῦ δεδεμένους, μετὰ πλαισίων καὶ ζωστήρων ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, κατ' ἄλλους δὲ πιθανώτερον ἔνδαλμα πτερωτὸν τῆς νίκης, ἣν ὁ λαὸς ἐξελάμβανεν ὡς εἰκόνα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, τοῦ καὶ Ἀρχιστρατήγου καλουμένου, καθ' ὃ ἡγουμένου τῶν θείων φαλάγγων), καὶ τὰ λοιπὰ χρυσᾶ σκῆπτρα, κρατούμενα ὑπὸ τῶν Κανδιδάτων, φορούντων σκαραμάγγια καὶ τὰ *κανδιδατίκια* (ἄγνωστον ἐὰν πρόκηται περὶ ἐνδυμάτων, ἢ ἄλλων ἐνσήμων τῆς λειτουργίας ταύτης).

(Ἕπεται συνέχεια). ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Η ΧΕΙΡ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

— Τίς προσκλαίει' ἐδῶ πῶς ὁ νόμος ἀργεῖ,
πῶς τῆς Θέμιδος ὅλ' οἱ θνητοὶ λειτουργοὶ
παρακρούουν αὐτῆς τὴν τρυτάνην;
διατάττω ἐγὼ τὸ καλὸν ἐπιδῶν,
σοφοτέχνης δ' ὁ Λέων ποιεῖτ' ἐκ ποδῶν
τοὺς ἀκρίτους κριτάς, τῶν κωδήκων τὴν σπάνιν.
Κ' εἰς στερρὰν σιδηρόκρεκον πλέον ἀρτάνην
ἐπὶ γραίας πλοτάνου, παρὰ τὴν ὁδόν,
ἀναρτᾷ ἡ μεγάλη του πεῖρα
τοῦ Δικαίου τὴν Χεῖρα.

Δεῦτε ὅσοι σοφοί, τολμηροὶ κ' εὐσταθεῖς,
κρεουργεῖσθε τὸ ἦκαρ ὡσεὶ Προμηθεῖς
ὑπ' ὀρνέου τινός, μεγιστάνος.
Δεῦτε σεῖς οὓς, ἀσόφους κ' εὐπίστους εὑρὼν,
μὲ εἰκόνας ἁγίων, καὶ ξύλα σταυρῶν
ἐξηπάτησ' ἐλθὼν μοναχὸς λασπλάνος.
Κ' εἴ τις ἄλλος, ὃν βλάπτει κακός τις βασκάνως,
τὴν τῶν νόμων ἰσχὺν αὐθαδῶς παρορῶν,
τὴν ἀδέκαστον χεῖρα, πολῖται,
δικαστήν σας αἰτεῖτε!—

Ταῦτα Κήρυξ ἐλάλ' εἰς τὴν Πόλιν λιγύς,
καὶ τὸ κήρυγμα ἦτο ἠχὼ προσταγῆς
τοῦ κρατοῦντος κλεινοῦ Θεοφίλου.
Κ' ἐν τῷ μέσῳ θειώδους καπνοῦ καὶ πυρός,
μ' ὑπεράνθρωπον τέχνην ὁ Λέων στερρῶς
τοῦ Δικαίου τὴν Χεῖρα εἰς δένδρον προσήλου.
Καὶ συνέρρει πληθὺς ἑκατέρου τοῦ φύλου
κ' ἐνεκάλει ὁ ἔχων ἐμπρὸς τῆς Χειρός,
λωβητῆρας, οὓς ἔστεγον τέως
κακοὶ νόμοι ἢ δέος.

Ἔμεν' αὕτη κλειστὴ καὶ κωφὴ πρὸς αὐτόν;
Ἐνεκάλει ἀδίκως ὁ δίκας αἰτῶν,
καὶ ζημίαν λοιπὸν θ' ἀποτίσῃ!

'Αλλ' ἠδίκησ' ὁ φεύγων. Ἡ χεὶρ ἀνοικτὴν
τὴν παλάμην κρατεῖ—Βάλλ' ἐντὸς μετρητὴν
τὴν ζημίαν ὑπόδικε, ἕως οὗ κλείσῃ!—
Καὶ ἡ κρίσις ἦν οὕτως ἀδέκαστος, ἴση,
ὥστ' οὐδεὶς ἀνεχώρει βλασφημῶν τὸν κριτήν,
ἀλλ' ἀπήγγελον πάντες ἀσμένους
εὐλογίας κ' ἐπαίνους.

Ἐν τῷ μέσῳ χορείας ὁ Ἄναξ πολλῆς,
καὶ πλησίον αὐτοῦ ἡ σεπτὴ βασιλίς,
ἡ καλὴ κ' εὐλαβὴς Θεοδώρα,
τοὺς ἐπαίνους αὐτῶν ἀκροῶντ' εὐμενεῖς·
κ' ἐν σαλπίγγων κλαγγῇ εὐφροσύνης κοινῆς
τὸν τεχνίτην ἀμείβουσι μ' ἄφθιτα δῶρα.
Ἐπληρώθ' ἡ εὐχή των· θ' ἀπέλθωσι τώρα.
— Εἰμπορεῖ τοῦ λοιποῦ νὰ προφέρῃ κανεὶς,
ὅτι λείπ' εἰς τὸ κράτος μου πλέον
ἐλεγκτὴς τῶν δικαίων; —

'Αλλ' ἰδού, ἐνῷ μόλις, τὸν θρόνον ἀφεὶς,
προχωρεῖ μετ' αἰθρίας ὁ Ἄναξ μορφῆς
κ' ἐν τῷ μέσῳ φρουρῶν διαβαίνει,
διασχίζει τὸν ὄχλον πρεσβύτις πτωχή,
ἀπωθεῖ τοὺς ῥαβδούχους μὲ βῆμα ταχύ,
μεταξὺ τῆς Χειρὸς καὶ τοῦ Ἄνακτος μένει,
καὶ τοῦ κόπτει τὸν δρόμον ὠχρά, ὠργισμένη.
— Ποῖον βέβηλον βῆμα τολμᾷς, δυστυχής;
Πρὸ τοῦ νέου καλεῖς κριτηρίου
τὸν Χριστὸν τοῦ Κυρίου;

— Ναί! 'Ὡς ἄρχων, ζωῆς καὶ θανάτου κρατεῖ,
πρὸ τῆς Δίκης πλὴν ὅλ' εἶναι ἴσ' οἱ θνητοί.
Τολμηρὰν δ' αὐτὸ τίς θὰ μ' εἴπῃ;
Τί ὁ Νόμος ἢ τ' ὄργανον τοῦτ' ὠφελεῖ,
ὅταν ὧδ' ἐν αὐτῷ τῷ σεπτῷ βασιλεῖ
τοῦ Δικαίου τ' ἀνοίμητον αἴσθημα λείπῃ;
Προσμετροῦνται ποιναὶ κ' ἐφαρμόζονται τόποι,
ὅπου ἄπεστι βία κ' ἰσχὺς τὸ πολύ.
'Αλλ' Αὐτοῦ, ὃς ὑπέρτατος ἄρχει,
δικαστὴς δὲν ὑπάρχει;

— Ναί, βεβαίως ὑπάρχει! — Λαλεῖ ἀπορῶν
καὶ δεικνύει, στυγνὸς ὁ μονάρχης χωρῶν.
— Εἶναι αὕτη ἡ Χεὶρ ἡ Δικαία.
Ἠδικήθης, ἐπαῖτις, ποτε παρ' ἐμοῦ,
μὴ τυχοῦσα ἐλέους, τροφῆς, οἰκτιρμοῦ;
Κατηγόρει μ' ἐδῶ φανερὰ καὶ γενναῖα!
'Αλλ' ἐὰν φωραθῇς, ὡς θρασύστομος γραία,
τοὺς κρατοῦντας μὴ σέβουσα, τότ' ἐνθυμοῦ,
πῶς ἐγώ, μ' ὅλα ὅσα ἐπᾴδεις,
τιμωρῶ τοὺς αὐθάδεις.

— Τὸν Μονάρχην Θεόφιλον ὧδ' ἐγκαλῶ!
ἡ ἐπαῖτις, ὁ σκώληξ ἐγὼ ἐν πηλῷ,
ὡς Αὐτὸς μὲ κατέστησ' ἐκνόμως!..
Εἶχον κλέος καὶ δόξαν μου ἕνα υἱὸν
προμαχοῦντα τῆς χώρας, μετὰ τὸν Θεόν,
κ' ἐπαιτείας ποτὲ δὲν θὰ μ' ἔπληττε μῶμος,
πρὶν συλήσουν δειλοὶ τὸν γενναῖον. Νῦν ὅμως,
ἐπιλήσμων ὁ Ἄναξ νικῶν εὐκλειῶν,
μ' ἀπεστέρησε τέκνου καὶ πλούτου —
Δίκην δότέ μοι τούτου.

Κ' ἐν τῷ μέσῳ πολλῆς ἀπορίας, κινεῖ
τοῦ Δικαίου τὴν Χεῖρα στερρῶς ἡ γυνή.
Καὶ ἰδού! 'Ανεῴχθη κ' ἐτάθη!...
Ἐξεχύθη εἰς τὰ πέριξ σιγὴ νεκρική:
'Ὁ τὸ στέμμα φορῶν τὴν πτωχὴν ἀδικεῖ!
Τοῦ ἀδίκου τ' ἀντίτιμον τώρα θὰ μάθῃ.

Δράκα βάλλει χρυσῶν εἰς τοῦ κοίλου τὰ βάθη,
Μετ' ἐκπλήξεως βλέπει πῶς δὲν ἐπαρκεῖ!
Ἄλλην μίαν προσθέτει —
Δὲν ἐπήρκεσεν ἔτι!

— Τόσην εἶχεν ἀξίαν αὐτὸς ὁ υἱός;...
Κ' ἐν ταυτῷ μ' εἶναι ξέν' ἡ μορφὴ τῆς γραός,
μ' εἶν' αἱ λέξεις κ' αἰτήσεις της γρῖφος!—
Τοὺς θυλάκους αὐτοῦ εἰς τὴν Χεῖρα κενοῦ,
ἀλλ' ἰδού! Οὐδ' αὐτὸς ὁ χρυσὸς ἱκανοῦ!
Ἐξεζώσθη τὴν ζώνην, τ' ἀτίμητον ξίφος.
Κ' ἐξοργίζεται, βλέπων μ' ἀπέλπιδος ὄφος,
πῶς καὶ ταῦτα δὲν ἦσαν ἀρκοῦσα ποινή!...
Σκῆπτρον, στέμμα φρενήρης προσθέτει—
Δὲν ἐπήρκεσαν ἔτι!

Φρίκη βάφει ἡ ὀργὴ τὰς μορφὰς τῶν ἐκεῖ·
— 'Ανωτέρας τοῦ θρόνου λοιπὸν ἀδικεῖ
ὁ σεπτὸς βασιλεὺς ἀδικίας;
Τίς εἶ σύ, φαρμακὶς ἀπαισί', ἀφηγοῦ!
— Εἰμ' ἐγὼ Μανουὴλ τοῦ κλεινοῦ στρατηγοῦ
ἡ διστάλαινα μήτηρ ἐκ τῆς 'Αρμενίας.
Χεῖρας αἴρω πρὸς Σέ, βασιλεῦ, ἱκεσίας,
πρὸ τῆς Δίκης ἐδῶ τοῦ βωβοῦ λειτουργοῦ:
'Αντὶ πάντων τῶν θρόνων τοῦ κόσμου,
τὸν υἱόν μόνον δός μου.

'Ὁ ἐντρίψας τοῖς Πέρσαις τοσαύτας πληγὰς
παρὰ Πέρσαις ξενίζεται τώρα φυγάς,
ὑπ' αἰσχρῶν διωχθεὶς διαβόλων.
'Υποβλέπει τὸν θρόνον, τὰ σκῆπτρα φθονεῖ.
Σ' ἐψιθύρισε κόλαξ δολίᾳ φωνῇ.
'Απειλεῖς τὴν ζωήν του μ' ἀκάθεκτον γόλον.
Τίς τολμᾷ τῶν ἐδῶ ἢ ἐκεῖ χρυσοστόλων
φανερὰ πρὸ αὐτῆς τῆς Χειρός, νὰ φανῇ,
ἐξελέγχων πρὸς Σὲ τὸν δεσπότην
τὸν υἱόν μου προδότην;

Μάτην στρέφων τὰ βλέμματα κύκλῳ σκοπεῖς.
'Ερυθροὶ ἐξ ὑπούλου ὀργῆς κ' ἐντροπῆς
οἱ προδόται Σου δάκνουν τὰ χείλη.
'Επειδὴ ὁ Θεὸς μαρτυρεῖ, δικαιῶν,
πῶς ὁ βλάψας τῆς γραίας αὐτῆς τὸν υἱὸν
τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν σκήπτρων τὴν δόξαν ἐσύλει.
Οὐδὲ εἶναι τοῦ θρόνου Σου, δέσποτα, φίλοι,
ὅσ' ὑπούλως τὸν μᾶλλον αὐτοῦ στερεὸν
καὶ τὸν μᾶλλον ἀκράδαντον στύλον
χαιρεκάκως ἀφεῖλον.—

Εἰς τὰ βάθη φρονίμου ψυχῆς ὁ κρατῶν
τὰς ἐννοίας ζωγίζων τῶν λόγων αὐτῶν.
τὰς ὁρμὰς ἠμεροῖ τῆς ὀργῆς του.
"Ὦ οὐαὶ εἰς τοὺς ὅσ' ἰδρυμέν' ὑψηλὰ
ἐπιτρέπουν τῷ φθόνῳ, ἐμβὰς νὰ χαλᾷ
τοὺς βωμοὺς τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς εὐπίστου!
Συληθέντες παντὸς μετ' ὀλίγον ἀρίστου.
εἰς ἀγνοίας ἐγκλείονται βάθη θολά,
καὶ ὁ κράτιστος γίνεται, ἄκων,
θῦμ' ἀχρείων κολάκων.

Τὸ κηρύττ' ἡ Δικαί' αὕτη Χεὶρ ἐναργῶς:
Μανουὴλ ὁ κλεινὸς καὶ πιστὸς στρατηγὸς
εἶν' ἀντίσταθμος ὅλου τοῦ Κράτους!
Τίς προήσπισ' ἐκ τόσων ἓν τεῖχος σαθρόν,
Τίς προήλασ' ἐνδόξως νικῶν τὸν ἐχθρόν,
ἀπὸ τούτους τοὺς κύκλῳ μου τώρα σπαθάτους;
Τί τοὺς θέλ' ἡ πατρὶς τοῦ στρατοῦ τοὺς ὑπάτους
μὲ δραστήρια χείλη, μὲ ξίφος νωθρόν;

Μανουὴλ ὁ 'Αρμένιος μόνον
μοῦ συνεῖχε τὸν θρόνον.

Εἰς τῆς Δίκης ὑπείκω τὴν ψῆφον νῦν:
'Ὁ χρυσὸς ἴσως λάμπ' ὑπὲρ ἕνα υἱόν
εἰς ἀστόργων βαρβάρων τὸ βλέμμα.
'Ὁ υἱὸς ὅστις μόνος τὸ Κράτος φρουρεῖ,
εἰς τὴν πλάστιγγ' αὐτὴν τοῦ Δικαίου βαρεῖ
πλέον ἢ τῶν ἀνάκτων τ' ἀφύλακτον στέμμα.
"Οχ' ἡ μήτηρ του μόνον, αἰτοῦσα τὸ ὄφμμα
μ' ἐγκαλεῖ, ἀλλ' αὐτὴ ἡ Πατρὶς προχωρεῖ
νὰ ἐγκλείσ' εἰς τὴν γραίαν ἀγκάλην
τὸν στρατάρχην της πάλιν.

"Ας τὸν λάβουν ὀπίσω ἐν πάσῃ τιμῇ!
Εἶναι πάντοτ' ἐπίκαιρος πᾶσα στιγμή.
Ἂν τις κείμενον ἄδικον αἴρῃ.
Διατάσσω πρεσβείαν λαμπράν, ἀγαθήν,
ν' ἀναχθῇ παραχρῆμα, μὲ δῶρων πληθύν
ἀσπασμοὺς Μανουὴλ τῷ στρατάρχῃ νὰ φέρῃ:
'Ὁ Θεόφιλος δεῖται συγγνώμης καὶ χαίρει
ἐξελθὼν ἀπὸ ζόφον ἀπάτης βαθύν
καὶ σὲ ἄγει 'ς τὴν πρώτην σου θέσιν,
τῶν στρηνῶν του τὴν μέσην.

Σὺ δέ, γραία, καρποῦ τὰς προτέρας τιμὰς
κ' ἔσο μήτηρ καλὴ καὶ σεπτὴ δ' ἡμᾶς.
ἕως οὗ ὁ υἱός σου προσβάλλει.—
Τὸν μονάρχην μυρία γεραίρει φωνή,
τῶν σαλπίγγων κλαγγὴ τοὺς αἰθέρας δονεῖ,
κ' ἡ χαρὰ εἰς ἀπάντων τὰ πρόσωπα θάλλει —
Εἶν' ὁ ἄρχων ἀκράδαντος, κ' εἶναι μεγάλη
κ' εὐτυχὴς καὶ γενναία ἡ χώρα, ἐν ᾗ
Χεὶρ Δικαίου ἐγκαίρως πατάσσει
τῶν ἀδίκων τὰ θράση!

Γ. Μ. Βιζυηνος

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Τὸ πᾶν δύναται νὰ ἐφεύρῃ ὁ ἄνθρωπος, πλὴν τῆς τέχνης τοῦ εὐτυχεῖν.

*

'Ἡ χαρὰ ὁμοιάζει τὸν χειμερινὸν ἥλιον, ὅστις ἀργὰ ἀνατέλλει καὶ δύει ἐνωρίς.

*

'Ὁ δημοσιογράφος εἶνε ἠχὼ διπλασιάζουσα τὸν ἦχον.

*

Οἱ πολυάσχολοι ἄνθρωποι καὶ οἱ διαρκῶς ἐργαζόμενοι διὰ τοῦ πνεύματος κατέχονται ὑπὸ φόβου τινὸς πρὸς πᾶσαν μεταβολὴν ἐν τῇ οἰκιακῇ διαίτῃ προτιμῶσι δὲ τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστῶτος καὶ ἂν ἀκόμη ὑποφέρωσιν αὐτοὶ πρῶτοι ἐκ τούτου Νομίζουσιν ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις, καίπερ ἀνιαρὰ ἢ ἐπικίνδυνος, εἶνε πάλιν προτιμοτέρα τοῦ ἀγνώστου, ὅπερ θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀλλαγῆς.

*

Ταξειδεύει τις εὐχαρίστως ἐν τῷ ἰδεώδει κόσμῳ, ἀλλ' ἀναπαύεται μόνον ἐν τῇ πραγματικότητι.

*

'Ἡ ἐπιτυχία εἶνε φυτὸν σπάνιον, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ ἀνθήσῃ ἅπαξ, ἰδίως δὲ διὰ ν' ἀνθήσῃ καὶ πάλιν ἀπαιτεῖ πολλὰς μερίμνας καὶ φροντίδας.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΑΣΒΕΣΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΙΘΟΙ

Παράδοσις Στενημαχιτῶν.

"Ανωθεν ὁρμητικοῦ ποταμοῦ ἐκτίζετό ποτε γέφυρα. Παράτολμος ἦτο ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀρχιτέκτονος· ἡ γέφυρα ὡκοδομεῖτο μονότοξος ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν ὄχθην. Μετὰ δύο δὲ μόλις ἔτη συνετελέσθη ἡ οἰκοδόμησις αὐτῆς καὶ ἦτο *θαῦμα ἰδέσθαι*. Τόσον ἦτο τὸ ὕψος τῆς ἀψῖδος, ὥστε οἱ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς ἱστάμενοι διαβάται μόλις ἤκουον τὸν φοβερὸν πάταγον τῶν ὑπ' αὐτὴν ὁρμητικῶς κυλιομένων καὶ ἀφριζόντων ῥευμάτων, ὡς κόρακες δ' ἐφαίνοντο εἰς αὐτοὺς οἱ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἱστάμενοι καὶ θαυμάζοντες θεαταί.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς οἰκοδομῆς ἀνῆλθε καὶ ὁ νεώτατος τῶν κτιστῶν νὰ *καμαρώσῃ* τὸ μέγα ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς εἰργάσθη, λίθους καὶ ἄσβεστον κομίζων.

'Ενῷ δὲ ὕστατο ἐπὶ τῆς κορυφῆς, καὶ παρετήρει τὴν γέφυραν μὲ τὴν αὐτὴν στοργὴν καὶ συμπάθειαν, μεθ' ἧς ἡ προτοτόκος μήτηρ τὸ τέκνον της, ἤκουσε φωνήν τινα ἐξερχομένην ἐκ τῶν πυκνῶν σπλάγχνων τῆς ἀρτιτεύκτου γεφύρας. Ἔκπληκτος ὁ νεαρὸς κτίστης προσήλωσε τὸ οὖς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γεφύρας καὶ ἤκουσε τὸν ἑξῆς σύντομον διάλογον μεταξὺ ἀσβέστου καὶ λίθων:

Εἷς λίθος. 'Ὡραῖον ἀληθῶς ἔργον ἀπετελέσαμεν. Πλὴν τίς οἶδε; πρὸ τινων ἐτῶν ἤμην εἰς τὴν γωνίαν λαμπροῦ τοίχου, ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην βροχὴν κατερρεύσαμεν.

Ἄλλος λίθος. Μετὰ πολλῶν ἀξιοτίμων συντρόφων ἀπετελοῦμεν οἰκοδόμημα ἀρχοντικόν. 'Αλλὰ δὲν διετηρήθημεν οὐδὲ πέντε ἔτη· μικρὸς χείμαρρος μᾶς παρέσυρε.

Τρίτος λίθος. 'Ολίγον πρὶν περισυλλεγῶ μεθ' ὑμῶν, ἀπετέλουν τὸ ὑπέρθυρον μεγάλης οἰκοδομῆς πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἀποπερατωθείσης· ἀσθενὴς ὅμως σεισμὸς μᾶς μετέβαλεν εἰς σωρόν.

Ἄσβεστος. Οὕτως ἔπρεπε νὰ συμβῇ, φίλτατοι, ὡς συνέβη· διότι οἱ κτίσται παρημέλησαν ἐμέ. "Α! ἀγαπητοί μου λίθοι, συγκρατήσατε ἐμὲ τὴν ἀσθενῆ ἐξ μόνον μῆνας, καὶ ὑπόσχομαι ἐγὼ νὰ κρατήσω ὑμᾶς ἰσχυροὺς καὶ ἀδιαλύτους ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν.

Εἷς γηραιὸς λίθος. Ἔχεις δίκαιον, ἀπαλὴ καὶ ἀφρὰ ἄσβεστε· μεῖνε μὲ ἡμᾶς ἓν ἔτος πιστή, καὶ τότε θὰ γείνωμεν ἓν σῶμα ἄθραυστον, εἰς συμπαγὴς βράχος.

'Ἡ ἄσβεστος καὶ οἱ λίθοι ἔδωκαν ὑπόσχεσιν ἀμοιβαίας συγκρατήσεως, καὶ ἡ γέφυρα ὑψοῦται πολλοὺς ἤδη αἰῶνας ὑπὲρ τὰ ταραχώδη

ρεύματα τοῦ ποταμοῦ ἀκλόνητος καὶ στερεά, παρέχουσα ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τοὺς διαβάτας. Βλ. Σκορδελης.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ διασήμου γερμανοῦ ἰατροῦ καὶ καθηγητοῦ ἐν Μονάχῳ κ. Νουπάλουμ πραγματευόμενον διὰ σαφεστάτου ὕφους ζητήματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος μετεφράσθη ἐκ νεωτάτου τεύχους τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ *Vom Fels Zum Meer*.

ΠΟΘΕΝ ΚΥΡΙΩΣ ΠΗΓΑΖΟΥΣΙΝ ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

Ὅταν γνωρίζωμεν τὰ αἴτια μιᾶς τινος ἀσθενείας, εὐκολώτερον ἠμποροῦμεν νὰ προφυλαχθῶμεν ἐκ ταύτης, συχνάκις δ' εὑρίσκομεν καὶ τὰ μέσα, ὅπως τὴν καταπολεμήσωμεν. Ἀκριβῶς ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν ἐγένοντο αἱ μεγαλείτεραι πρόοδοι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Ἀνεκαλύφθησαν μετὰ βεβαιότητος τὰ ἀληθῆ αἴτια πολλῶν καὶ ἐπικινδύνων νοσημάτων, τὰ ὁποῖα τοιουτοτρόπως ἔμαθον οἱ ἄνθρωποι πῶς νὰ τ' ἀποφεύγουν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ τὰ περιορίζουν.

Πολλαὶ ἀσθένειαι χρονολογοῦνται ἐκ γενετῆς, ἢ μεταδίδονται ὑπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα. Εἶνε τῇ ἀληθείᾳ ἄξιον ἀπορίας πῶς τὸ παιδίον τόσον πολλὰ πράγματα κληρονομεῖ παρὰ τῶν γονέων του, ἐν ᾧ τὸ μόριον, τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἐκπορευόμενον, εἶνε μικροσκοπικόν τι μόνον καὶ εἰς τοὺς ἀόπλους ὀφθαλμούς μας ἀόρατον στίγμα.

Καὶ αὐτὰ τὰ μᾶλλον ἰσχυρὰ μεγεθυντικὰ ὄργανα εἶνε ἀνίκανα νὰ εὕρωσιν ἐπὶ τοῦ στίγματος τούτου καμμίαν ὁμοιότητα πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ θαυμάζωμεν, ὅτι τὰ παιδία κληρονομοῦν ὄχι μόνον μορφὴν καὶ μέγεθος, ὄχι μόνον ῥῖνα καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ πολλὰς ἄλλας ὁρατὰς ὁμοιότητας, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ μικρὸν στίγμα, εἰς οὗ τὴν μόρφωσιν συνειργάσθησαν ὅ,τε πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ, ἔχει μάλιστα ὅμοιον χαρακτῆρα, ὁμοίας ἰδιότητας καὶ συνηθείας, ὁμοίας ἀρετὰς καὶ κακίας, προσέτι δὲ καὶ ὁμοίας ἀσθενείας πρὸς τοὺς γονεῖς του.

Πολλάκις ἠθέλησαν τὰς διαφόρους ἕξεις, ἃς τὰ παιδία ἐκληρονόμησαν παρὰ τῶν γονέων των ν' ἀποδώσουν εἰς τὸ μιμητικὸν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν τὰ παιδία ἀγαπῶσιν ὑπερβαλλόντως τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα των, ἀπομιμοῦνται αὐτοὺς εἰς ὅλας των τὰς ἕξεις. Γελῶσιν ὅπως γελῶσιν οἱ γονεῖς των, τρώγουσιν ὅπως τρώγουν οἱ γονεῖς των, βήχουν ὅπως αὐτοὶ καὶ αἱ ἄλλαι των κινήσεις δὲν διαφέρουν παντάπασιν ἀπὸ τὰς κινήσεις τῶν γονέων των.

Ἴσως ἐντεῦθεν ἔλαβον πολλοὶ ἀφορμὴν καὶ εἶπον, ὅτι δύο σύζυγοι, ἀγαπώμενοι ἀμοιβαίως καθ' ὑπερβολήν, ὁμοιάζουν πρὸς ἀλλήλους μετὰ δεκαετῆ συμβίωσιν. Ὅταν ἡ γυνὴ ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα της, τῇ ἀρέσκει ὁ τρόπος του καθ' ὃν τρώγει, καθ' ὃν ὁμιλεῖ, καθ' ὃν γράφει, καθ' ὃν γελᾷ, τῇ ἀρέσκει τέλος πάντων πᾶσά του συνήθεια καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν μιμηθῇ καὶ αὐτὴ ἐν πᾶσι. Ἀλλ' ἐκ πάσης κινήσεως τοῦ προσώπου, τὴν ὁποίαν ἐπανεκλαμβάνομεν συχνά, ἀπομένει καὶ μικρόν τι ἴχνος, τοῦτο δὲ παράγει βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν ὁμοιότητα. Αἱ φιλάρεσκοι γαλλίδες πάντα κόπον καταβάλλουν νὰ μὴ θυμώσουν ποτέ, λέγουν δέ, ὅτι ὁ θυμὸς ἀσχημίζει τὸ πρόσωπον καὶ ὅταν τις συχνὰ θυμώνῃ, ἀποκτᾷ ἐπὶ τέλους εἰς τὸ πρόσωπόν του εὐδιάκριτα τὰ σημεῖα τῆς ἀσχημίας.

Καὶ πρὸ χιλιάδων ἐτῶν γνωστὴ ἦτο ἡ ἐπίδρασις τοῦ μιμητικοῦ ὁρμεμφύτου, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἡ ἐπίδρασις τῶν γονέων ἐπὶ τὰ τέκνα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον τὴν συνήθειαν ἐν τοῖς δώμασι τῶν γυναικῶν των νὰ τοποθετῶσιν ὡραῖα ἀγάλματα καὶ ὡραίας εἰκόνας, ἃς βλέπουσαι ἐκεῖναι συχνὰ θὰ τὰς ἀπεμιμοῦντο καὶ τοὺς χαρακτῆράς των θὰ μετεβίβαζον καὶ ἐπὶ τὰ ἴδιά των τέκνα.

Ἐν τούτοις δὲν γίνονται πάντοτε ἐξ ἀπομιμήσεως τὰ παιδία ὅμοια πρὸς τοὺς γονεῖς των, διότι συχνάκις ὅλαι των αἱ συνήθειαι δύνανται νὰ εἶνε ἔμφυτοι.

Ὑπάρχουν πολλὰ παραδείγματα, ἐξ ὧν μανθάνομεν, ὅτι τὰ παιδία κέκτηνται ὅλας τὰς ἕξεις, ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλας τὰς κακίας τῶν γονέων των, χωρὶς οὐδέποτε νὰ τοὺς ἔχωσι κἂν ἰδῇ διότι εὑρίσκοντο ἐν τοῖς σπαργάνοις ὅτε ἀπέθανον οἱ γονεῖς των, ἐνήλικία δηλαδή, καθ' ἣν οὐδὲ λόγος κἂν δύναται νὰ γίνῃ περὶ ἀπομιμήσεως καὶ καθ' ἣν πᾶσαν ἰδιότητα πρέπει νὰ θεωρῶμεν αὐτόχρημα ἔμφυτον.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὸ μικρὸν ἐκεῖνο καὶ ἀόρατον σημεῖον, τὸ ἐλάχιστον ἐκεῖνο μόριον, τὸ ὁποῖον φέρει τὸ παιδίον παρὰ τοῦ πατρός, ἐγκρύπτει ἐν ἑαυτῷ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς συνηθείας τοῦ γεννήτορος, τὰς σωματικάς του καὶ πνευματικὰς ἰδιότητας, βεβαίως δὲν πρέπει ν' ἀπορῶμεν ἐὰν φέρῃ παρὰ τῶν γονέων καὶ τὴν προδιάθεσιν πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἀσθένειαν. Κληρονομοῦσι λοιπὸν τὰ παιδία παρὰ τῶν γονέων των τὰς κοινῶς λεγομένας *ἕξεις*, ὑπεραρίθμους δακτύλους, σκολιὰ ὀστᾶ, κυφότητα, συμπεπιεσμένον στῆθος, δι' οὗ χαρακτηρίζονται κυρίως οἱ φθισικοί, πηρώσεις τῆς καρδίας, καὶ ἄλλα πολλὰ σοβαρὰ ὀργανικὰ νοσήματα.

Ἀλλὰ καὶ πολλαὶ ἀσθένειαι, τὰς ὁποίας δὲν ἔχουν οἱ γονεῖς, δύνανται νὰ εἶνε συμφυεῖς μὲ τὸν παιδικὸν ὀργανισμόν. Συχνάκις βλέπομεν εἰς τὸ τριακοστὸν καὶ τεσσαρακοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος

ν' ἀναπτύσσωνται ἐξογκώματα, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἀρχή, ἡ *καταβολάδα* τρόπον τινά, ὑπεδεικνύετο εἰς τὸ νεογέννητον βρέφος. Οἴκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ ἐπιχειρήσωμέν τι γενναῖον κατὰ τῶν κληρονομικῶν καὶ ἐμφύτων ἀσθενειῶν.

Καὶ τοὺς μὲν ὑπεραρίθμους δακτύλους δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν, τὰ σκέλη νὰ ὀρθώσωμεν, διὰ σωματικῶν δὲ ἀσκήσεων δυνάμεθα νὰ εὐρύνωμεν τὸ στενὸν στῆθος καὶ νὰ σώσωμεν τὸν παῖδα ἀπὸ τῆς ἐπαπειλούσης αὐτὸν φθίσεως κατὰ τὴν ἐφηβικήν του ἡλικίαν· ἀλλὰ οὐδεμίαν ἠμποροῦμεν ν' ἀντιτάξωμεν ἐνέργειαν ἰατρικὴν κατὰ πολλῶν ἐμφύτων πηρώσεων τῆς καρδίας, τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἄλλων ὀργάνων.

Αἱ ἐπίκτητοι ἀσθένειαι εἶνε περισσότεραι τῶν ἐμφύτων καὶ διαδραματίζουν σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ παθολογίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ.

Αἱ κακαὶ συνήθειαι, ἡ κακὴ δίαιτα, ὁ ἀναπάφευκτος χειρισμὸς δηλητηριωδῶν οὐσιῶν, οἷον ἀπαιτοῦν πολλὰ ἐπαγγέλματα, δύνανται νὰ γεννήσουν βαρέα νοσήματα ἢ νὰ προδιαθέσουν τὸν ὀργανισμὸν πρὸς ταῦτα, ἐὰν ἐγκαίρως δὲν διακοποῦν αἱ ἐπιβλαβεῖς συνήθειαι.

Αἱ φιλάρεσκοι κυρίαι βλάπτουν τὸ ἧπάρ των διὰ τῶν στενῶν στηθοδέσμων, οἱ δὲ ἀκρατεῖς διὰ τῆς πολυποσίας· ἡ πιμελώδης ἐκφύλισις τῆς καρδίας, ἡ πηγὴ τῶν βασάνων τοῦ γήρατος, συχνότατα εἶνε συνέπεια τῆς πολυποσίας καὶ τῆς ἀκινησίας τῶν μυῶνων. Οἱ λόγιοι εὐρύνουν τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐγκεφάλου των, ἔχουν τὸ ὑπογάστριον ὀκνηρὸν καὶ πάσχουν συχνὰ πυκνὰ αἱμορροίας. Διάφοροι ἄνθρωποι, οἱ ἀρτοποιοί, οἱ μάγειροι καὶ λοιποὶ ἐπαγγελματίαι, οἱ ὁποῖοι πάντοτε πρέπει νὰ ἵστανται ὄρθιοι καὶ ποτὲ δὲν ἔχουν καιρὸν νὰ περιπατήσουν, προσβάλλονται ὑπὸ κιρσῶν καὶ ἑλκῶν κατὰ τὰ σκέλη· οἱ κατασκευασταὶ τῶν θερμομέτρων καὶ βαρομέτρων—ὀλίγιστοι βεβαίως ἐν Ἑλλάδι — οἱ ἐπιχρυσωταὶ κτλ. οἱ κατεργαζόμενοι τὸν ὑδράργυρον, προσβάλλονται ὑπὸ ἀσθενειῶν τοῦ στόματος καὶ τῶν νεύρων, οἱ ὑελοποιοί, οἱ βελονοποιοί, οἱ μυλωθροὶ κτλ. οἱ ἀναπνέοντες μετὰ τοῦ ἀέρος καὶ πολὺν κονιορτόν, προσβάλλονται συχνότερον ὑπὸ τῆς φθίσεως, διότι οἱ πνεύμονές των οὐδέποτε πληροῦνται ὑπὸ καθαροῦ ἀέρος.

Ἐκτὸς τῆς γεωπονίας ὀλίγα εἶνε τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως νὰ μὴ ἐγκρύπτουν καὶ πολλοὺς κινδύνους κατὰ τῆς ὑγείας τοῦ μετερχομένου ταῦτα.

Ὅλαι ὅμως αἱ τοιαῦται ἀσθένειαι εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνίατοι, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ἐπικινδύνους του συνηθείας, οὐδὲ δύναται ὁ ἰατρὸς νὰ εἰπῇ πρὸς τὸν μεσήλικα ἀρτοποιὸν ἢ μυλωθρόν: «Πήγαινε νὰ μάθῃς ἄλλην τέχνην!» ἢ πρὸς τὸν ὑελουργόν: «Κύτταζε νὰ μὴ ἀναπνέῃς σκόνην!» κτλ. Ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται τὸ ἀνίατον τῶν ἀσθενειῶν τούτων.

Μεταξὺ τῶν ἐπικτήτων νοσημάτων καταλέγονται καὶ ὅλαι αἱ μηχανικῶς προκληθεῖσαι ἀσθένειαι καὶ τὰ τραύματα ἐκ πτώσεως, κρούσματος, τομῆς, καύματος, ἀποψύξεως κτλ. Μετὰ τὴν πληγὴν ὅμως ἡ ὑγιὴς φύσις τείνει ἀμέσως πρὸς τὴν ἴασιν, ἡ ὁποία ἐν τούτοις, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, πολλάκις ὑφίσταται ἀνωμαλίας καὶ ταραχάς.

Ὅπως τὸ φυτόν, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ προκόψῃ καὶ νὰ ὡριμάσῃ, ἔχει χρείαν φωτὸς καὶ ἀέρος. Ἐντὸς σκοτεινῶν καὶ ὑγρῶν διαστημάτων, οἷα τὰ ἀπέραντα ὑπόγεια τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λονδίνου, ὅπου κατοικοῦν οἱ πένητες τῶν πόλεων τούτων, γεννῶνται βαρέα νοσήματα τοῦ αἵματος.

Ἐκεῖ βλέπομεν τὰ παιδία, μὲ τὴν ὠχρὰν τοῦ θανάτου μορφήν, μὲ τὰ χείλη τρέμοντα καὶ στεγνὰ καὶ τὰ οὖλα αἱμάσσοντα, μὲ τοὺς ἀδένας ἐξογκωμένους καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀδυνάτους καὶ νοσοῦντας, τὰ βλέπομεν πεινάλεα νὰ ἕρπουν διὰ τῶν στενῶν, σκοτεινῶν καὶ ὑγρῶν παρόδων τῶν μεγαλοπόλεων τούτων. Ἐὰν εἰς τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα δὲν φέρωμεν ἐγκαίρως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ τροφὴν καλλιτέραν, ἡ ἀσθένειά των, ἡ κακεξία αὐτὴ τοῦ αἵματός των θὰ καταντήσῃ μετ' ὀλίγον ἀνίατος καὶ ταχέως θὰ τὰ παρασύρῃ εἰς τὸν τάφον.

Εἰς ἓν ἕκαστον τῶν φυτῶν δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὁπόσην καὶ ὁποίαν ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ τὸ φῶς ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐμψύχων πλασμάτων. Τὸ ὡραῖον καὶ καλῶς τεθραμμένον φυτὸν χάνει ταχέως τὰ δροσερὰ καὶ χλοερὰ φύλλα του, γίνεται ἄχρουν, ὠχρὸν καὶ δυσειδές, ἅμα ὡς τὸ περιτυλίξωμεν τοιουτοτρόπως, ὥστε μηδαμόθεν νὰ δέχεται τὰς ἀκτῖνας τοῦ φωτός.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀήρ, τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν, ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα, μεγαλειτέραν ἀκόμη, παρ' ὅσην ἔχει ἡ τροφή. Ἐντὸς 24 ὡρῶν τρώγομεν 3—4 λίτρας περίπου, ἐν ᾧ κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα εἰσπνέομεν πλέον τῶν 9000 λιτρῶν ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

Ὅπως ἡ στέρησις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, ἡ ἔλλειψις ἀέρος καὶ θερμότητος, οὕτω καὶ ἡ περίσσεια τούτων εἶνε ἐπιβλαβής· δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἡλίασιν π. χ. εἶδος ἐρυσιπέλατος. Μάλιστα, ἡ πολλὴ θερμότης, ἐκτὸς τῆς κοπώσεως, προξενεῖ καὶ τὴν ἡλίασιν, ἐξ ἧς κινδυνεύουν πρὸ πάντων οἱ πεζοποροῦντες στρατιῶται, τοὺς ὁποίους ἔπειτα προσπαθοῦμεν νὰ σώσωμεν διὰ τῆς πόσεως ἀφθόνου καὶ ψυχροῦ ὕδατος.

Ἐκ τοῦ πολλοῦ ψύχους προκύπτουν αἱ ἀποψύξεις, καθ' ἃς παρακωλύονται αἱ λειτουργίαι τοῦ δέρματος καὶ οὐσίαι, ὀφείλουσαι νὰ ἐξέλθω-

σι τοῦ σώματος δι' αὐτοῦ, κρατοῦνται ἐν τῷ αἵματι καὶ παράγουν καταρροϊκά, ρευματικὰ καὶ ἀρθρικὰ νοσήματα.

Ἀναρίθμητα εἶνε τὰ νοσήματα, τὰ ἐκ τῆς κακῆς τροφῆς καὶ τῶν κακῶν ποτῶν παραγόμενα, τὸ μὲν διότι τρώγομεν ἐν γένει πάρα πολύ, τὸ δὲ διότι δὲν κάμνομεν τὴν δέουσαν περὶ τὰς τροφὰς ἐκλογήν. Εἰκοσιτετράωρος νηστεία καὶ ἀποχὴ ἀπὸ πάσης βρώσεως καὶ πόσεως θαυματουργεῖ πολλάκις εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις.

Αἱ χημικαὶ ὕλαι, τὰ ὀξέα καὶ αἱ βάσεις προξενοῦν ὅπως τὸ πῦρ, καύματα καὶ ἐπιφέρουν ἐν ἀρκετῇ δόσει καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον.

Τὸ γάλα, τὸ μόνον πρόχειρον φάρμακον, καταπραΰνει πάντοτε τὰς καυτηριάσεις ταύτας, πολλάκις δὲ καὶ σώζει τοὺς πάσχοντας ἀπὸ τοῦ θανάτου.

Τὰ διάφορα δηλητήρια προκαλοῦν καὶ διαφόρους ἀσθενείας, διὰ τοὺς ἰδιώτας ὅμως τὸ γάλα εἶνε πάντοτε χρήσιμον καὶ ἐπωφελὲς φάρμακον κατ' αὐτῶν.

Πολλῶν ἀσθενειῶν ἀγνοοῦνται τὰ αἴτια καὶ τὰς ἀσθενείας ταύτας ἀποκαλοῦμεν αὐτοματους. Ὑπάρχουν δὲ καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἀσθένειαι, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦνται ὑπὸ ζωϋφίων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται παράσιτα, τοιαῦτα τὰ τῆς ψώρας, αἱ ταινίαι, αἱ τριχίνες κτλ. Ἀλλὰ τὸν πλουσιώτερον νοσολογικὸν κατάλογον ἔχουν οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι φυτικοὶ ὀργανισμοί, οἱ ὁποῖοι παράγουν τὰς λεγομένας μιασματικὰς ἀσθενείας καὶ περὶ αὐτῶν θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω.

Ὑπάρχουν δηλαδὴ ἐλαχιστοί τινες μύκητες, ζωντανοὶ φυτικοὶ ὀργανισμοί, οἱ ὁποῖοι διαφθείρουν τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἐν μέρει μὲν ὡς μίασμα διὰ τῆς εἰσπνοῆς, ἐν μέρει δὲ ὡς μόλυσμα διὰ τῆς ἐπαφῆς.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤκουσαν βεβαίως οἱ ἀναγνῶσται μας πολλάκις πολλὰ λεγόμενα καὶ γραφόμενα περὶ νοσογόνων μυκήτων. Αὐτοὶ εἶνε οἱ πρωταίτιοι τῶν μιασματικῶν ἀσθενειῶν.

Μὴ περιμένετε νὰ ζαλίσωμεν τὸν νοῦν σας διὰ πολλῶν ὀνομάτων. Οἱ βλαβεροὶ αὐτοὶ μύκητες, οἱ παράγοντες τόσας ἀσθενείας, φέρουν ἑκατοστύας ὀνομάτων.

Τοὺς ὀνομάζουν βακτηρίδια, βακίλλους, μικροοργανισμούς, μικροκόκκους καὶ καθεξῆς. Ὁ κοινωρτὸς τοῦ ἀέρος, ὁ παραγόμενος ἐν μέρει μὲν ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας, ἐν μέρει δὲ ἐξ ἀποσυντεθειμένων ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν μορίων, περιέχει ἀπειραρίθμους ζωντανοὺς φυτικοὺς ὀργανισμούς.

Ἐν ἑκάστῃ λίτρᾳ ἀέρος εὑρίσκονται 5—10 διάφοροι μύκητες, δὲν εἶνε ὅμως ἅπαντες ἐπιβλαβεῖς. Ὑπάρχουν καὶ ὠφέλιμοι μύκητες. Εἰς πολλὰς ὀργανικὰς μεταβολὰς εἶνε ἀναγκαία ἡ παρουσία των, ὡς εἰς τὴν ζύμωσιν π. χ. καὶ ἑπομένως ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη αὐτῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε χρήσιμα, καὶ πολλά, τὰ ὁποῖα εἶνε βλαβερὰ προκαλοῦντα σῆψιν, ἀποσύνθεσιν καὶ ἀσθένειαν. Ὅλαι αἱ σοβαραὶ ἀσθένειαι, ὅλα τὰ ἐνδημικὰ καὶ ἐπιδημικὰ νοσήματα προκαλοῦνται ὑπὸ τοιούτων μυκήτων, τοὺς ὁποίους ἀποκαλοῦμεν *σχιζομύκητας*.

Ὁ κακοήθης τραυματικὸς πυρετός, τὸ ἐρυσίπελας, ἡ διφθερῖτις, ὁ ἐπιλόχιος πυρετός, ὁ ἄνθραξ, ἡ εὐλογία, ἡ σκαρλατίνα, ὁ τῦφος, ἡ χολέρα, ἡ περιπνευμονία καὶ ἡ φυματίωσις καὶ πλεῖσται ὅσαι ἄλλαι ἀσθένειαι ἐγνώσθησαν πλέον μετὰ βεβαιότητος ὡς τοιαῦται μιασματικαὶ ἀσθένειαι, παραγόμεναι τότε μόνον, ὁσάκις ὁ ἄνθρωπος δηλητηριασθῇ ὑπὸ τῶν τοιούτων μυκήτων. Ὅταν τοὺς ἀνεκάλυψαν πρώτην φοράν, ἐθεώρησαν αὐτοὺς μικρὰ ζωΰφια, διότι μεγαλώνουν, πολλαπλασιάζονται καὶ συχνάκις κινοῦνται. Τώρα ὅμως γνωρίζομεν μετὰ θετικότητος, ὅτι εἶνε φυτικοὶ ὀργανισμοὶ ζῶντες, διότι ἐὰν ἐκθέσωμεν αὐτοὺς εἰς ἰσχυρὰν θερμότητα, χάνουν τὴν ἐνέργειάν των καὶ καίονται. Αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οἱ μύκητες δὲν εἶνε δηλητηριώδεις, ἐὰν ὅμως εἰσέλθωσιν εἰς τοὺς χυμοὺς τοῦ σώματός μας, εἰς τὸ ἡμέτερον αἷμα, παράγουσι δηλητήριον ἀποκαλούμενον *πτωμαΐνην*. Θὰ νομίσητε ἴσως, ὅτι ἡ μυκητολογικὴ αὐτὴ θεωρία εἶνε τώρα τοῦ συρμοῦ, διότι ἄλλοτε οὐδὲν ἐλέγετο περὶ μυκήτων κατὰ τὰς διαφόρους ἀσθενείας, τώρα δὲ τὰ πάντα εἰς αὐτοὺς ἀποδίδονται καὶ πάντοτε οἱ μύκητες εὑρίσκονται ἔνοχοι.

Σᾶς διαβεβαιῶ ὅμως, ὅτι αὐτὴ ἡ θεωρία οὐδὲν κοινὸν ἔχει μετὰ τοῦ συρμοῦ, ἀλλ' εἶνε πρόοδος ἀληθινή, πρόοδος, ἣν ἔκαμον πολλαὶ ὁμοῦ ἐπιστῆμαι. Ἄλλοτε ἦτο ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ τοῦτο. Τὰ μικροσκόπια τότε δὲν ἦσαν ὅσον τὴν σήμερον τέλεια καὶ ἡ χημικὴ δὲ καὶ ἡ φυσιολογικὴ ἐπιστήμη ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ προαχθῇ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε βοτανικοὶ καὶ χημικοὶ καὶ φυσιολόγοι καὶ ἰατροὶ συνεργαζόμενοι νὰ κατορθώσουν τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς γιγαντιαίας αὐτῆς προόδου.

Ὅταν σᾶς λέγω ὅτι οἱ μύκητες αὐτοὶ εἶνε τόσον μικροί, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴ φαίνωνται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας, ἔστω καὶ ἐξωπλισμένους διὰ μεγεθυντικῶν φακῶν, ἀλλὰ νὰ εἶνε ἀόρατοι καὶ ὑπ' αὐτὰ τὰ παλαιότερα μικροσκόπια, θὰ πεισθῆτε, νομίζω, ὅτι ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνακαλυφθῶσι παρὰ μόλις ἐπ' ἐσχάτων.

Ἀναλογισθῆτε μόνον, ὅτι 30 ἑκατομμύρια τῶν μυκήτων τούτων ζυγίζουν ὅσον καὶ μία σταγὼν ὕδατος, ὅτι χιλιάδες τινὲς αὐτῶν καταλαμβάνουν μόλις τὸ πλάτος μιᾶς λεπτῆς τριχός, καὶ ἀναλογισθῆτε προσέτι, ὅτι ὑπάρχουν ἑκατοντάδες τοιούτων μυκήτων, δυσκόλως ἀπ'

ἀλλήλων διακρινόμεναι, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ συμφωνήσητε μετ' ἐμοῦ, θὰ ὁμολογήσητε δηλαδὴ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνακαλυφθῶσιν ἐνωρίτερον.

Ὅτι οἱ τοιοῦτοι μύκητες ὑπῆρχον ἀπαράλλακτοι καὶ πρὸ χιλιάδων ἐτῶν, μαρτυροῦν αἱ μούμαι τῆς Αἰγύπτου, εἰς τοὺς ὁδόντας τῶν ὁποίων εὑρέθησαν οἱ αὐτοὶ μύκητες καλῶς διατηρούμενοι ἐντὸς τιτανωδῶν στρωμάτων. Ἐν τῷ στόματι ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ διάφοροι μύκητες. Ὁ βακτηριολόγος Μίλλερ εὗρεν 24 εἴδη αὐτῶν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ στόματι. Μεταξὺ ἄλλων ἀνεκάλυψε καὶ ἕνα, ὁ ὁποῖος ὡς πρὸς τὸ σχῆμα κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ ὑπὸ τοῦ Κὼχ εὑρεθέντος μύκητος τῆς χολέρας. Πρὸς διάκρισιν τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τοῦ ἑτέρου εἴδους αὐτῶν ἀπαιτεῖται νὰ γίνουν πολλὰ καὶ ποικίλα πειράματα. Πρέπει νὰ ἐξακριβωθῇ πῶς φαίνονται, πῶς ἀναπτύσσονται, πῶς φέρονται ἀπέναντι τοῦ φωτός, τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τῶν διαφόρων χρωματιστικῶν ὑλῶν. Εὑρέθη λοιπὸν ὅτι ὁ ἐν τῷ στόματι τοῦ ἀνθρώπου εὑρισκόμενος μύκης διαφέρει τοῦ χολερικοῦ μόνον κατὰ τὴν μεγαλειτέραν ταχύτητα, μεθ' ἧς αὐξάνεται ἐντὸς γελατίνης καὶ μεθ' ἧς πάλιν ἀποθνήσκει, ἐν ᾧ ὁ χολερικὸς δύναται νὰ ζήσῃ ἐπὶ ὀκτὼ ἕως ἐννέα μῆνας, ἀναπτύσσεται ὅμως καὶ βραδύτερον.

Οἱ προκαλοῦντες τὰς μιασματικὰς ἀσθενείας σχιζομύκητες διακρίνονται κυρίως εἰς τέσσαρα εἴδη, εἰς τοὺς μικροκόκκους, τοὺς βακίλλους, τοὺς νηματοειδεῖς καὶ τοὺς ἑλικομόρφους.

Καίπερ δὲ φυτικῆς φύσεως ὄντες, ἔχουσιν ἐν τούτοις μερικοὶ αὐτῶν αὐτοκινησίαν τινὰ καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων. Ὁ μύκης τῆς λέπρας, τῆς δεινῆς ταύτης τοῦ δέρματος ἀσθενείας, κινεῖται λίαν γοργῶς, ἐν ᾧ ὁ τῆς φυματιώσεως (φθίσεως) μένει πάντη ἀκίνητος.

Ἴσως φανῇ ὑμῖν ἄξιον ἀπορίας πῶς οἱ τόσον μικροὶ αὐτοὶ μύκητες δύνανται νὰ προξενήσουν τόσην βλάβην. Ὅταν ὅμως ἀκούσητε, ὅτι ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου τῶν ἐλαχίστων τούτων βακίλλων, ἐὰν εὑρεθῇ ἐντὸς καλῆς δι' αὐτὸν θρεπτικῆς ὕλης, ἐντὸς τοῦ αἵματος, ἐντὸς τοῦ πύου, γεννῶνται ἐντὸς 24 ὡρῶν τρισχίλια ἑκατομμύρια καὶ πάλιν ἐξ ἑνὸς ἑκάστου τῶν τρισχιλίων τούτων ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ ἑπόμενον ἡμερονύκτιον γεννῶνται ἕτερα τρισχίλια ἑκατομμύρια, θὰ πεισθῆτε, νομίζω, ὅτι ὁ τεράστιος αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν φυτικῶν ἡμῶν ἐχθρῶν εἶνε ἱκανὸς νὰ βλάψῃ καὶ νὰ δολοφονήσῃ τὸ σῶμά μας.

Γνωρίζομεν μετὰ θετικότητος, ὅτι οὗτος μὲν ὁ μύκης παράγει ταύτην, ἐκεῖνος δ' ἐκείνην καὶ ἄλλος ἄλλην ἀσθένειαν, διότι ἐὰν π. χ. ἔκτινος ἐρυσιπέλατος λάβωμεν ἕνα μύκητα ἀπηλλαγμένον πάσης ξένης οὐσίας, καὶ θέσωμεν ἐντὸς γελατίνης ἢ ὀροῦ αἵματος, βλέπομεν αὐτὸν καθ' ἡμέραν ἐπ' ἄπειρον πολλαπλασιαζόμενον. Ἐὰν δὲ μετά τινας ἡμέρας λάβωμεν ἐκ τῆς γελατίνης ἕνα τῶν νεογεννήτων μυκήτων καὶ μεταγγίσωμεν αὐτὸν ὑπὸ τὸ δέρμα λαγιδέως, κυνὸς ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἐχόντων τὸ αἷμα θερμὸν ζῴου, βλέπομεν ἀναπτυσσόμενον αὖθις ἐρυσίπελας.

Εἶνε λοιπὸν βέβαιον, ὅτι ὁ μύκης οὗτος προκαλεῖ τὸ ἐρυσίπελας. Αὐτὸς δὲ καὶ ὅσοι ἄλλοι εἰδικῶς προκαλοῦν ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἀσθένειαν λέγεται ὑπὸ τῶν παθολόγων μικρόβιον.

(*Ἕπεται τὸ τέλος*). Θ. Χ. Φλωρας.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἐπιχειρηματίας ξενοδόχος ἐν Λονδίνῳ ἔσχε τὴν πρωτότυπον ἰδέαν νὰ συστήσῃ φορητὰ ἑστιατόρια. Τὰ ἑστιατόρια ταῦτα εἶνε παρεμφερῆ πρὸς λεωφορεῖα. Ἀρκετὰ πρόσωπα δύνανται νὰ γευματίζωσι καθήμενα περὶ τράπεζαν, εἰς ἰδιαίτερον δὲ μικρὸν διαχώρισμα ὑπάρχει μαγειρεῖον. Τὰ φορητὰ ταῦτα ἑστιατόρια σύρονται ὑπὸ δύο ῥωμαλέων ἵππων καὶ διατρέχουσι τὰς κεντρικωτέρας ὁδούς. Ὅσοι λοιπὸν ὡς ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας δὲν εὐκαιροῦσι νὰ μεταβῶσιν εἰς μόνιμον ἑστιατόριον *ὅπως φάγωσι, δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο ἐντός τινος* τῶν φορητῶν ἑστιατορίων μεταβαίνοντες συγχρόνως πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην πρὸς ἣν ἡ ἐργασία καλεῖ αὐτούς.

— Ὁ περικλεὴς Μόμμσεν μεταβαίνει προσεχῶς εἰς Παρισίους καὶ Λονδῖνον ἵνα ἀναδιφήσῃ τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις ἀρχεῖα χάριν τῶν περὶ τὰ ῥωμαϊκὰ μελετῶν αὐτοῦ.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας οἱ ἐν Βερολίνῳ ἀποκατεστημένοι ζωγράφοι, ὅσοι ὑπῆρξαν παλαιοὶ μαθηταὶ τῆς Βερολιναίας Ἀκαδημίας, ἐδώρησαν εἰς αὐτὸν καλλιτεχνικὸν λεύκωμα περιέχον πρωτοτύπους αὐτῶν ὑδατογραφίας. Τὸ βαρύτιμον δῶρον φέρει ἐπὶ τοῦ καλύμματος τὴν ἐπιγραφὴν «Τῷ προστάτῃ τῆς γερμανικῆς τέχνης».

— Ὁ μέγας κώδων ὅστις θ' ἀναρτηθῇ εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ἐν Μονμάρτρ τῶν Παρισίων ναοῦ Sacré-Coeur ἔχει βάρος δεκαεξ χιλιάδων χιλιογράμμων καὶ θὰ στοιχίσῃ 70 χιλιάδας φράγκων. Ὑπολείπεται ὅμως ὡς πρὸς τὸ βάρος κατὰ χίλια χιλιόγραμμα τοῦ κώδωνος τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ τί εἶνε οἱ κώδωνες οὗτοι παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς γίγαντας τῶν ῥωσσικῶν ναῶν! Ὁ κώδων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐν Ῥωσσίᾳ ζυγίζει 57 966 χιλιόγραμμα, ὁ τοῦ Τροτζκόϊ 175 000, καὶ ὁ τοῦ Κρεμλίνου 201 266!

— Τὴν 8/20 προσεχοῦς Ἀπριλίου τελεῖται ἐν Ἀμστελοδάμῳ ἡ ἔναρξις διεθνοῦς ἐκθέσεως γραμματοσήμων. Ἴδιον παράρτημα τῆς ἐκθέσεως θὰ περιλαμβάνῃ εἰκόνας τῶν στολῶν, ἃς φέρουσιν ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ οἱ ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι. Τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐκθεμάτων ἐπιβαρύνουσι τὸ ταμεῖον τῆς ἐκθέσεως, πολλὰ δὲ βραβεῖα θ' ἀπονεμηθῶσιν.

— Εἰς τὸ ἐν λονδίνῳ Joilrel Theater ἀντὶ τοῦ σιδηροῦ θώρακος, ὅστις πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν θεατῶν ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς, πρὸ τῆς σκηνῆς καταβιβαζόμενος ἐγκαίρως χωρίζει ταύτην ἀπὸ τοῦ λοιποῦ θεάτρου, κατεσκευάσθη θώραξ... ἐξ ὕδατος. Διὰ 500 ὑδρορροῶν ἐγγύτατα ἀλλήλων τεθειμένων ἄνω καὶ ἐχουσῶν κάθετον τὴν ἐκβολὴν δύναται νὰ ἀποτελεσθῇ φραγμὸς ὑδα-

τος παρακωλύων ἀπολύτως τὴν δίοδον τῶν φλογῶν. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται μόνον ἡ ὕπαρξις πλήρους δεξαμενῆς ἐπὶ τῆς στέγης καὶ ἡ ἀκώλυτος λειτουργία στράφιγγος, ἥτις εὐθὺς ν' ἀφίνῃ ἐλευθέραν δίοδον εἰς τὸ ὕδωρ. Καθ' ἑσπέραν ἐν τῷ ῥηθέντι θεάτρῳ μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν θεατῶν γίνεται δοκιμὴ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ τούτου μέτρου ὅπως πεισθῶσιν οὗτοι περὶ τοῦ ἀκινδύνου τῆς εἰς τὸ θέατρον φοιτήσεως. Εἶδος ἀγγλικῆς *ρεκλάμας* καὶ αὐτό!

— Ἐπιστεύετο μέχρι τῆς σήμερον ὅτι τὸ τηλέφωνον ἐφεῦρεν ὁ Ἔδισον ἢ ὁ Γράχαμ Μπέλλ, ἀλλ' ὁ γερμανὸς ὑπουργὸς Στέφαν ἐν αὐτῇ τῇ βουλῇ ὁμιλῶν ἐσχάτως ἀπέδωκε τὴν τιμὴν τῆς ἐφευρέσεως εἰς ἁπλοῦν τινα στρατιώτην ἐξ Ἔσσης Φίλιππον Κάϊς καλούμενον. Πολλοὶ ὅμως εἰσὶν οἱ πιστεύσαντες ὅτι ἐξ ὑπερβαλλούσης φιλοπατρίας μᾶλλον ἢ ἐξ ἐπιστημονικῆς εὐσυνειδησίας ὁ γερμανὸς ὑπουργὸς ἔπραξε τοῦτο.

— Ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου τόσα καὶ τόσα παράδοξα, εὑρίσκει τις καὶ τὸ ἑξῆς παραδοξότατον, ὅτι οἱ καλλιτέχναι εἶνε πλούσιοι. Μεταξὺ τῶν ἠθοποιῶν μετροῦνται δώδεκα ἔχοντες περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὸ ἑκατομμύριον! Ἐκ τούτων πρῶτος ἔρχεται ὁ Ἰοφερσὸν κάτοχος 25 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἀληθὴς Κροῖσος τῆς σκηνῆς.

— Νεωτερισμὸς ἐν τῇ γυμναστικῇ εἶνε ἡ ἐφεύρεσις ἁπλοῦ μηχανήματος δι' οὗ ἀσκεῖται τις εἰς τὴν κωπηλασίαν ἐν αὐτῷ τῷ δωματίῳ.

— Ἐν τῇ μικρᾷ γαλλικῇ πόλει Montbard ἐωρτάσθη ἐσχάτως πανηγυρικώτατα ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ Βυφφῶν. Ὁ Γεώργιος Λουδοβίκος Λεκλὲρκ κόμης Βυφφὼν ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν 7 σεπτεμβρίου 1707 καὶ ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις τὴν 16 ἀπριλίου 1788. Τὸ σῶμά του μετηνέχθη ἔκτοτε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ γεννετείρᾳ πόλει.

— Τὸ προσεχὲς συνέδριον τῆς Γαλλικῆς Γεωγραφικῆς Ἑταιρίας θὰ συνέλθῃ ἐν Παρισίοις τὴν 5—10 αὐγούστου. Τοῦ συνεδρίου τούτου θέλουσι μετάσχῃ ἀντιπρόσωποι πλείστων γεωγραφικῶν ἑταιριῶν ἐκ τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου.

— Ἐν Νορβηγίᾳ ὀργανίζεται ἀπὸ τοῦδε ἐπιστημονικὴ ἐκδρομὴ εἰς τὸν βόρειον πόλον διὰ τὸ ἔτος 1890. Ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος ἐλπίζει πολλὰ ἐκ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης ἥτις ἔχει ἕνα ἐπὶ πλέον λόγον ἐπιτυχίας ὅτι ἐκτελεῖται ὑπ' ἀνδρῶν εἰθισμένων εἰς τὰ πολικὰ ψύχη, γνωστῶν δ' ἄλλως διὰ τὴν ναυτικήν αὐτῶν δεξιότητα.

— Ἐν τῷ *Παραδείσῳ* ναῷ τῆς Βερόνης ἐστήθη μέγα ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον (orgue) ἐνεργοῦν διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐξ ἀποστάσεως 62 μέτρων, ὅπου εἶνε τεθειμένα τὰ πλῆκτρα ἐφ' ὧν παίζει ὁ μουσικός.

— Ἐν Μονάχῳ ἠυτοκτόνησε διὰ παλυκρότου γαιοκτήμων τις ἅμα τῷ ἀκούσματι τοῦ θανάτου τοῦ ἀρχιδούκὸς Ροδόλφου. α'Λφοῦ ἐσκοτώθηκεν ὁ διάδοχος τῆς Αὐστρίας, πρέπει νὰ σκοτωθῶ κ' ἐγώ» αὐτὴ ἦτο ἡ τελευταία πρὸ τῆς αὐτοκτονίας φράσις αὐτοῦ.

— Ἐν Φλωρίδι ἔπεσε λεπτὴ χιὼν πρό τινων ἡμερῶν. Τοῦτο δ' εὐεωρήθη σπουδαιότατον μετεωρολογικὸν φαινόμενον, καθ' ὅσον ἐκεῖ σπανιώτατα βλέπουσι χιόνα καὶ ἤδη ἀπὸ 25 ἐτῶν δὲν εἶχε χιονίσῃ.

— Εἰς τὰς αὐτομάτους ἐκείνας μηχανὰς δι' ὧν ζυγίζεται τις ἢ δοκιμάζει τὴν δύναμίν του προσετέθη ἐν Λονδίνῳ νέα μηχανὴ παρέχουσα ἐπὶ ἐλαχίστῳ τιμήματι ῥιπτομένῳ ἐντὸς ὀπῆς τὴν φωτογραφίαν τοῦ πληρώνοντος.

— Κατὰ τὸ προσεχὲς ταξείδιον τοῦ Σάχου τῆς Περσίας καὶ ἐπὶ τῇ μεταβάσει αὐτοῦ εἰς Πετρούπολιν οἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ῥῶσσοι ἀξιωματικοὶ οἱ εἰδικῶς περὶ τὰς ἀσιατικὰς γλώσσας διατρίβοντες παρασκευάζουσι χάριν τοῦ ἀσιανοῦ μονάρχου θεατρικὴν ἑσπερίδα, ἐν ᾗ θὰ παραστήσωσιν ἐν πρωτοτύπῳ περσικὸν τι δρᾶμα·

— Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἔχει τὸ ἐλάττωμα, τὸ ὁποῖον ἔχουσι καὶ πολλοὶ ταπεινότεροι θνητοί, νὰ κατέρχεται ἀπὸ ἀμάξης πρὶν αὕτη σταματήσῃ ἐντελῶς. Ἡ ἀνυπομονησία του ὅμως ἐτιμωρήθη ἐσχάτως κατά τινα ἐπίσκεψιν παρὰ τῷ μεγάλῳ δουκὶ τῆς Βάδης· ἐν ᾧ ἔσπευδε νὰ πηδήσῃ ἐκ τῆς ἁμάξης ἐνεπλέχθη ὁ ἀτερνιστήρ του καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἔπεσε πρηνὴς ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακος. Εὐτυχῶς αἱ βαθμίδες ἦσαν διὰ τάπητος ἐπεστρωμέναι καὶ ἡ πτῶσις οὐδὲν ἔσχε δυσάρεστον ἀποτέλεσμα.

— Ἐν ἀμερικανικῷ θεάτρῳ ἐγένετο πρό τινος ἀληθὴς μονομαχία ἐπὶ σκηνῆς, ἀντὶ τῆς ἐν τῷ δράματι ὑποτιθεμένης. Τοῦτο δὲ διότι ὁ ὑποκριτινόμενος Ἰνδὸν τινα ἐν μέθῃ διατελῶν ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ τὴν μάχαιραν ἣν ἐκράτει εἰς τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ δράματος. Ἐξαφθεὶς οὗτος ἠθέλησε διὰ τῆς βίας νὰ τὴν ἀποσπάσῃ· ὁ δὲ ψευδοϊνδὸς ἔλαβε στάσιν ἀληθοῦς ἀμύνης ἐν ἀρχῇ, εἶτα δὲ καὶ ἐπιθέσεως. Τότε ὁ ἀντίπαλος εἰς τὴν μάχαιραν ἀντέταξε ξίφος καὶ ἤγγισε μάλιστα διὰ τῆς αἰχμῆς δίς καὶ τρὶς τὸν ἐν μέθῃ διατελοῦντα ὑποκριτήν, ἀπειλήσας ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ ἂν δὲν παρέδιδε τὸ ὅπλον. Συνελθὼν ἐκεῖνος μικρὸν ἐκ τῆς ζάλης τοῦ οἰνοπνεύματος ἐνέδωκε τέλος. Τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρηκολούθησαν μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος οἱ θεαταὶ καὶ ἐπευφήμησαν τὸν ὑποκριτὴν ὅστις τόσῳ θαρραλέως ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ δράματι διετεταγμένων.

— Δὲν ἔληξεν ὁ κατὰ τοῦ Μακένζη ἀγὼν τῶν γερμανῶν ἰατρῶν. Νῦν ὁ καθηγητὴς καὶ χειρουργὸς Βέργμανν εὑρὼν ἀσθενῆ πάσχοντα ἐκ καρκίνου ὁμοειδοῦς πρὸς τὸν τοῦ Φρειδερίκου Γ' ἐξετέλεσεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐγχείρησιν, εἰς ἣν εἶχεν ἐναντιωθῇ ποτε ὁ Μακένζη. Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχεν ἐν ἀρχῇ, ἀναμένονται δὲ μετ' ἀνυπομονησίας αἱ ταύτης συνέπειαι.

— Ἡ πόλις Πίζα ἐχρεοκόπησεν! Οἱ δὲ δανεισταὶ ἐκθέτουσιν εἰς λαχεῖον πάντα τὰ μνημεῖα αὐτῆς μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ κεκλιμένου πύργου.

— Ἐν Γαλλίᾳ ἐδοκιμάσθη ἐσχάτως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ τηλεφώνου ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, οὕτως ὥστε ἐν ᾗ περιπτώσει εἰς συρμόν τινα καθ' ὁδὸν συνέβαινεν ἀπευκταῖον νὰ εἶνε δυνατὴ ἡ μετὰ τοῦ ἐγγυτέρου σταθμοῦ ἄμεσος συνεννόησις. Τοῦτο δ' ἐπιτυγχάνεται ἂν παραλλήλως τῶν σιδηροδρομικῶν τροχιῶν διέρχεται τηλεφωνικὸν σύρμα ζευγνύον τοὺς διαφόρους σταθμούς, ἐν ἑκάστῳ δὲ συρμῷ ὑπάρχει φορητὸν τηλέφωνον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ προσκολληθῇ εἰς οἷον δήποτε σημεῖον τοῦ σύρματος τούτου. Τὸ μόνον ὑπολειπόμενον ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ταύτῃ εἶνε ἡ ἐξασφάλισις τοῦ φορητοῦ τηλεφώνου ἀπὸ φθορᾶς, ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ συρμὸς ὑποστῇ ζημίας ἐξ ἐκτροχιάσεως ἢ συγκρούσεως ἢ πτώσεως. Ἂν συντριβῇ καὶ τοῦτο πῶς θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ τηλεφωνικὸν σύρμα;

— Τοὺς γερμανοὺς συγκινεῖ πως νέα πρόρρησις τοῦ δόκτορος Σλάϊδερ, ὅστις καὶ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1887 προεῖπε τὸν θάνατον τῶν δύο αὐτοκρατόρων. Νῦν προλέγει πόλεμον κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος, ἐν τῷ ὁποίῳ μετ' ἀγῶνας αἱματηροὺς ἡ νίκη θὰ μείνῃ εἰς τὴν Γερμανίαν. Προλέγει δ' ἔτι ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος τὴν 15 καὶ 16 ἀπριλίου καὶ τὴν 10 καὶ 11 μαΐου θὰ διατρέξῃ τὸν κίνδυνον ν' ἀποθάνῃ ἐξ ἀποπληξίας, πτώσεως ἐξ ἵππου ἢ βαρείας τινὸς πληγῆς.

— Ἡ παγκόσμιον ἔχουσα φήμην γιγαντιαία ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς *Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης* συνέστησεν ἀπό τινος ἐν Λονδίνῳ ἴδιον ὁμώνυμον φύλλον καθ' ἡμέραν ἐκδιδόμενον. Ἡ καθημερινὴ αὕτη ἔκδοσις ἤγειρεν ἀληθῆ θύελλαν ἐν Ἀγγλίᾳ παρὰ τῷ κλήρῳ ἰδίᾳ, καθ' ὅσον οὐδεμία ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε ἀγγλικῶν ἐφημερίδων ἐκδίδει φύλλον κατὰ κυριακήν.

— Τὸ πρωσσικὸν ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ἐξέδωκε δίτομον ἱστορίαν τῶν πρωσσικῶν σημαιῶν ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τῆς σήμερον. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶνε ἐν πολλοῖς αὐθεντικὴ ἱστορία αὐτοῦ τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ. Κατὰ τὴν ἐν τῷ ῥηθέντι συγγράμματι σημείωσιν περὶ τῆς σημαίας τοῦ 7ου πεζικοῦ συντάγματος ὑπ' ἀριθ. 56, ἐν τῇ φονικωτάτῃ μάχῃ τοῦ Mars-la-Tour, ἐν ᾗ πρωτηγωνίστησεν, ἡ σημαία του ἐτρυπήθη ὑπὸ 23 σφαιρῶν. Κατά τινα δ' ἑτέραν σημείωσιν, ἐν τῷ γαλλογερμανικῷ πολέμῳ ἐφονεύθησαν ἐν ὅλῳ τριάκοντα ὀκτὼ πρῶσσοι σημαιοφόροι.

— Ὁ Ἀμβρόσιος Θωμᾶς, ὁ γνωστὸς συνθέτης τῆς Mignon, ἐπεράτωσε τὴν σύνθεσιν νέου μιμοῳδήματος (Ballet) τὸ ὁποῖον θὰ παρασταθῇ κατὰ τὸν προσεχῆ ἀπρίλιον ἐν τῷ μεγάλῳ μελοδραματικῷ θεάτρῳ τῶν Παρισίων. Τὸ ἔργον τοῦτο φέρει τὸν τίτλον *Θέελλα*, πιθανῶς ὅμως, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ὁμώνυμα μουσικὰ ἔργα ὁ συνθέτης θὰ μετονομάσῃ αὐτὸ *Μιράνδαν*.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΟΙΒΗ ΕΦΕΥΡΕΤΟΥ

Ἡ μέθοδος τῆς ἐπιχαλικώσεως τῶν ὁδῶν φαίνεται εἰς πάντας τοσοῦτον ἁπλῆ, ὥστε πολλοὶ βεβαίως θ' ἀπορήσωσι μανθάνοντες ὅτι εἶναι ἐφεύρεσις νεωτάτη, πρὸ ἑβδομηκονταετίας μόλις ἀντικαταστήσασα τὰ καλδιρίμια καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις συστήματα ἐπιστρώσεως τῶν ὁδῶν. Ἐφεῦρε δὲ τὴν μέθοδον ταύτην ἡ μᾶλλον μετέφερεν ἐκ τῆς Σινικῆς, ὅπου πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἦτο ἐν χρήσει, ὁ Ἄγγλος Ἰωάννης Μάκ Ἄδαμ, ὅστις ἐδημοσίευσε δύο περὶ αὐτῆς ἐκθέσεις ἐν Λονδίνῳ ἐν ἔτει 1819 καὶ 1820, τὴν μίαν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Πρακτικὸν δοκίμιον ἐπιστημονικῆς ἐπισκευῆς καὶ διατηρήσεως τῶν δημοσίων ὁδῶν,» τὴν δ' ἑτέραν «Παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς ὁδοποιίας.» Ὁ Μάκ Ἄδαμ ἀνεκοίνωσε τὴν μέθοδον ταύτην εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κυβέρνησιν τῷ 1812, ἐξ εὐγνωμοσύνης δὲ τὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον ἐψήφισεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐθνικὴν ἀμοιβὴν δωδεκαμισχιλίων λιρῶν στερλινῶν· ἀμοιβὴν ἀδροτάτην ἀληθῶς, ἂν ληφθῇ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡ τότε ἀξία τοῦ χρήματος, ἥτις ἦτο πολλῷ ἀνωτέρα τῆς σημερινῆς.

ΤΥΧΑΙ ΑΕΡΟΛΙΘΟΥ

Παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμίου Βενδέγκω, τοῦ διαρρέοντος τὴν βραζιλιακὴν ἐπαρχίαν Βαχίαν, ἀνεκαλύφθη ἐν ἔτει 1784 ὑπὸ τινος βουκόλου ὁ μέγιστος τῶν εἰς τὴν γῆν καταπεσόντων ἀερολίθων. Πολλοὶ σοφοὶ ἐφιλοτεμήθησαν νὰ ἐξετάσωσιν αὐτὸν καὶ ν' ἀποκόψωσι τεμάχια, ὅπως τὰ ὑποβάλωσιν εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν, ἢ ὅπως τὰ καταθέσωσιν εἰς μουσεῖα· καὶ πολλὰ τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ μουσείων ἔχουσιν ἀποκόμματα τοῦ εἰς τὴν γῆν ἀποπλανηθέντος οὐρανίου ἐκείνου μετεώρου. Ἀλλ' αἱ περιπέτειαι αὐτοῦ δὲν περιωρίσθησαν εἰς ταῦτα μόνον, οὐδὲ εἴμαρτο φαίνεται νὰ μένῃ ἀσάλευτος ἐν τῇ θέσει, ἣν ἐξέλεξε, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ βραζιλιακοῦ ποταμίου, μέχρις ὅτου ἀποσαθρωθῇ ὑπὸ τῆς σκωρίας. Ἐν πρώτοις ὑπετέθη ὅτι ἐμπεριείχεν ἄργυρον, καὶ ἀπεφασίσθη ἡ μετακόμισις αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν Βαχίαν. Ἀλλὰ τεσσαράκοντα βόες ζευχθέντες δὲν κατώρθωσαν νὰ μετακινήσωσι τὸν κολοσσὸν εἰς ἀπόστασιν μεγαλειτέραν τῶν 150 βημάτων. Ἐσχάτως δὲ μετενεχθεὶς κατετέθη εἰς τὸ ἐθνικὸν μουσεῖον τοῦ Ῥίου Ἰανείρου. Τὸ σημερινὸν βάρος του εἶνε ἀκόμη 5343 χιλιογράμμων, ἢ 4170 ὀκάδων περίπου. Ἄργυρον δὲν περιέχει, ἀλλὰ σιδήρου 91,90 0/0, νικελίου 5,70 0/0 κλπ.

Καὶ αὗται μὲν αἱ τύχαι τοῦ ἀερολίθου ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς καταπτώσεώς του εἰς τὴν γῆν. Ἀλλὰ τὰς πρὸ τούτου ἐπὶ χιλιετηρίδας τύχας αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄχανεῖ οὐρανῷ παραπλανήσεις του οὐδεὶς βεβαίως γινώσκει καὶ οὐδεὶς ποτε θὰ μάθῃ.

Η ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΑ ΓΕΝΕΙΑΣ

Ὁ κάτοχος τῆς μεγαλητέρας ἐν τῷ κόσμῳ γενειάδος ἐκ τῶν γνωστῶν εἶνε γάλλος τις κάτοικος τῆς Vaudenesse καλεῖται δὲ Λουδοβίκος Κουλόν, καὶ ἔχει ἡλικίαν ἑξήκοντα τριῶν ἐτῶν. Ἀπὸ τῆς ἡλικίας δώδεκα ἐτῶν εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ ξυρίζηται, ἦτο δὲ μόλις δεκατετραετὴς ὅτε ἡ γενειάς του κατήρχετο πρὸς τὸ στῆθος εἰς μῆκος 30 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ἐν ἡλικίᾳ 20 ἐτῶν ἡ γενειάς του εἶχε μῆκος ἑνὸς μέτρου, τὴν σήμερον δὲ φθάνει τὰ δύο μέτρα καὶ τριάκοντα ἑκατοστά! Ὁ Κουλὸν εἶνε μᾶλλον κοντὸς τὸ ἀνάστημα· ὅταν βαδίζῃ κρατεῖ τὴν γενειάδα ἐπὶ τοῦ βραχίονος, ἀνασύρων αὐτὴν καὶ ἀφίνων πάλιν νὰ καταπέσῃ πρὸς τὰ ἔξω, ἀπαράλλακτα ὅπως αἱ κυρίαι ἀνασύρουσιν ἱππικὴν ἐσθῆτα.

ΑΙ ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΣΘΗΤΕΣ

Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας ἀπέτεινε πρὸς τὸν σεπτὸν αὐτῆς σύζυγον τὴν αἴτησιν ὅπως ἐν τῇ ἐθιμοτυπίᾳ τῆς Αὐλῆς ἐπιτραπῇ εἰς τὰς κυρίας νὰ φέρωσι καὶ βραχείας ἐσθῆτας ἄνευ τῆς ἀρχαϊκῆς οὐρᾶς. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ἠρνήθη νὰ ἐγκρίνῃ τοῦτο. Ἡ αἴτησις τῆς αὐτοκρατείρας ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὰς κακὰς γλώσσας νὰ εἴπωσιν ὅτι ἐζήτησε τὴν παραδοχὴν τῆς βραχείας ἐσθῆτος ἐν τῇ Αὐλῇ, διότι ἔχει ἐκ φύσεως μικροτάτους καὶ κομψοτάτους πόδας, τοὺς ὁποίους ἄλλως ἀδυνατεῖ μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιδείξῃ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΡΟΔΟΛΦΟΥ

Ἐν ἡλικίᾳ δεκατριῶν μόλις ἐτῶν περιώδευεν ἐν Βοημίᾳ, μεθ' ὅλην δὲ τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ὀχληρῶν ἐκείνων προσφωνήσεων δημάρχων καὶ προϋχόντων ἐν πάσῃ πόλει καὶ κώμῃ. Μετὰ τοιαύτην τινὰ ἐπίσημον ὑποδοχὴν ἐξῆλθε μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ του εἰς τὰ περίχωρα ὅπως ἀναπνεύσῃ περιδιαβάζων ὑπὸ τὴν σκιὰν μεγάλων δένδρων. Ὁ παιδαγωγὸς τότε παρατηρήσας τὴν εὐαρέσκειαν, ἥτις ἐζωγραφεῖτο εἰς τὴν μορφὴν τοῦ νεαροῦ πρίγκιπος, ἐρωτᾷ:

— Εἴσθε λοιπὸν εὐχαριστημένος, Ὑψηλότατε, ἀπὸ τὸν περίπατον αὐτόν;

— Βέβαια, ἀποκρίνεται ἐκεῖνος, τὰ δένδρα τοὐλάχιστον δὲν ἐκφωνοῦν λόγους ὅταν περνῶ.

ΙΣΠΑΝΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

1

Δύο φιλιὰ βαθειὰ ἡ καρδιά μου κλεῖ
Ὅπου μὲ βασανίζουν ὁλοένα:
Τὸ ὑστερνὸ τῆς μάνας μου φιλὶ
Καὶ τὸ φιλὶ τὸ πρῶτό μου 'ς ἐσένα.

2

Ἀχ! ὁ 'δικός σου ἔρως ταῦρος εἶνε·
Ὅπου κι' ἂν τὸν καλέσουν τρέχει ἐκεῖ.
Ἀχ! κ' ἡ 'δική μου ἀγάπη πέτρα εἶνε·
Ὅπου κι' ἂν τ'ἧνε ρίξουν στέκει ἐκεῖ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἀντίθεσις.

Ὁ λόγος περὶ κακολόγου γυναικὸς ἥτις τραγῳδεῖ ἐξαίρετα:
— Τί κακὴ γλῶσσα!
— Καὶ τί λαμπρὸς λάρυγγας.

Ἀριθμητική.

Μεταξὺ διδασκάλου καὶ μικροῦ μαθητοῦ:
— Ἑπτὰ καὶ τρία πόσα κάνουν;
— Ἕνδεκα!
— Πρόσεξε καλά!
— Δώδεκα!
— Ὄχι! Γιὰ λογάριασε μήπως κάνουν δέκα;
— Ἄ μπᾶ, δάσκαλε· πέντε καὶ πέντε κάνουν δέκα.

Ἐν ὑποδηματοποιείῳ.

— Τὰ παπούτσια ποῦ μοῦστειλες εἶνε μικρά.
— Κύριε, τὰ παπούτσια δὲν εἶνε μικρά, τὰ πόδια σας εἶνε μεγάλα.

Λογικώτατον.

Ἐν σχολείῳ:
Διδάσκαλος: Διατὶ ἡ θάλασσα εἶνε ἁλμυρά;
Μαθητής: Γιατὶ εἶνε μέσα πολλαῖς σαρδέλλαις.

Τύχη.

Πτωχὸς τρεμων ἐκ τοῦ ψύχους βλέπων οἰκίαν πλουσίου καιομένην:
— Νὰ ἄνθρωπος ποῦ ἔχει τύχη!

Ἐπίγραμμα.

Εἰς Κυρίαν μὴ φέρουσαν πάντοτε δίοπτρα;

Ἐσὺ καὶ δίχως τὰ γυαλιὰ θαρρῶ πῶς βλέπεις πάλι
Καὶ κάποτε φορεῖς γυαλιὰ γιὰ νὰ σὲ βλέπουν ἄλλοι.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἐκ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος ὑπὸ τὸν τίτλον Ἄνευ ἰατροῦ βιβλιαρίου τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Θ. Χ. Φλωρᾶ ἐξανιζόμεθα τὰς ἐξῆς χρησιμωτάτας ὁδηγίας πρὸς πρόχειρον θεραπείαν καυμάτων, ἀποψύξεων, καὶ πρὸς ἐξαγωγὴν ξένων σωμάτων.

ΚΑΥΜΑΤΑ

Εἰς τὰ καύματα καταστέλλομεν πρῶτον τὰς φλόγας καὶ βρέχομεν ταχέως τὰ φορέματα μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, ἔπειτα δὲ ὀφείλομεν νὰ τὰ κόψωμεν μὲ ψαλίδα καὶ ὄχι νὰ τὰ ἐκβάλωμεν κατὰ σειράν. Τὰς δὲ φλυκταίνας πρέπει νὰ κεντῶμεν, ὥστε νὰ ἐκκενωθῇ τὸ ἐν αὐταῖς ὑγρὸν καὶ τὰς καυτηριασθείσας θέσεις ν' ἀλείφωμεν διὰ καθαροῦ λίπους ἢ ἐλαίου (βαζελίνης), κατόπιν δὲ νὰ ἐπιπάσσωμεν ἐπ' αὐτῶν ἄλευρον, κόνιν ἀνθράκων ἢ διανθρακικοῦ νατρίου καὶ τέλος νὰ τὰς καλύπτωμεν μὲ μαλακὸν ὕφασμα ἢ βάμβακα.

Τὸ δωμάτιον πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε θερμόν. Θερμὰ ἐπίσης καὶ τὰ ποτά, τὰ ὁποῖα δίδομεν εἰς τὸν παθόντα πρὸς πόσιν.

Ἀλλὰ τοὺς καυτηριασθέντας δι' ἰσχυρῶν ὀξέων ἢ ἄλλων καυστικῶν χημικῶν οὐσιῶν πρέπει πρῶτον νὰ περιβρέχωμεν μὲ ἄφθονον ὕδωρ καὶ ἔπειτα νὰ ἐπαλείφωμεν μὲ ἔλαιον, λίπος κτλ.

ΑΠΟΨΥΞΕΙΣ

Ὅσα μέλη ὑπῆρξαν ἐκτεθειμένα ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς τὸ ψῦχος καὶ ἐπάγησαν πρέπει νὰ τὰ τρίβωμεν μὲ χιόνα ἢ μὲ ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ ὑφάσματα. Οἱ τοιοῦτοι ἀσθενεῖς πολὺ βλάπτονται καὶ διατρέχουν μάλιστα τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἐὰν τοὺς φέρωμεν ἀμέσως πρὸ τῆς πυρᾶς, διὰ νὰ τοὺς θερμάνωμεν.

ΞΕΝΑ ΣΩΜΑΤΑ

Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς: Νὰ μὴ τοὺς τρίβωμεν, ἀλλὰ νὰ καμμύωμεν αὐτοὺς μόνον ὀλίγον καὶ νὰ προσπαθῶμεν ν' ἀναστρέψωμεν πρὸς τὰ ἄνω τὸ βλέφαρον διὰ νὰ ἐξαγάγωμεν τοιουτοτρόπως μὲ εὐκολίαν τὸ ξένον σῶμα. Τούτου γενομένου, δυνάμεθα ν' ἀποπλύνωμεν τὸν ὀφθαλμόν μας ἐπανειλημμένως μὲ ψυχρὸν ὕδωρ.

Εἰς τὰ ὦτα, τὴν ῥῖνα κτλ. Κατὰ πρῶτον ὀφείλομεν νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐκ τῶν ὀργάνων τούτων ἐξαγωγὴν τοῦ ξένου σώματος διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ὕδατος, ἐὰν ὅμως δὲν ἐπιτυγχάνωμεν, πρέπει νὰ τρέξωμεν ἀμέσως πρὸς τὸν ἰατρόν.

Εἰς τὸν λαιμόν: Κράτησον τὸν παθόντα ἀπὸ τὴν μύτην κλεισμένην, θέσον τμῆμα φελλοῦ μεταξὺ τῶν ὀδόντων του καὶ δοκίμασον νὰ ἐξαγάγῃς τὸ ξένον σῶμα διὰ τῶν δακτύλων σου· γαργάλισον τὸν φάρυγγα διὰ νὰ προκαλέσῃς ἐμετόν. Θέσον κατόπιν τὸν παθόντα πρηνῆ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἢ ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ κτύπα μὲ τὸν γρόνθον σου δυνατὰ τὴν ῥάχιν του. Μὴ ἀργῇς ὅμως νὰ προσκαλέσῃς καὶ τὸν ἰατρόν!

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1889 — 1621